

Βρυξέλλες, 30.6.2021
SWD(2021) 167 final

ΕΓΓΡΑΦΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΤΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ
ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗ ΜΕ ΤΑ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΜΕΝΑ ΜΕΡΗ - ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

που συνοδεύει το έγγραφο

Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών

Ένα μακρόπνοο όραμα για τις αγροτικές περιοχές της ΕΕ — Προς ισχυρότερες, συνδεδεμένες, ανθεκτικές και ευημερούσες αγροτικές περιοχές με ορίζοντα το 2040

{COM(2021) 345 final} - {SWD(2021) 166 final}

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ: ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΜΕΝΟΙ

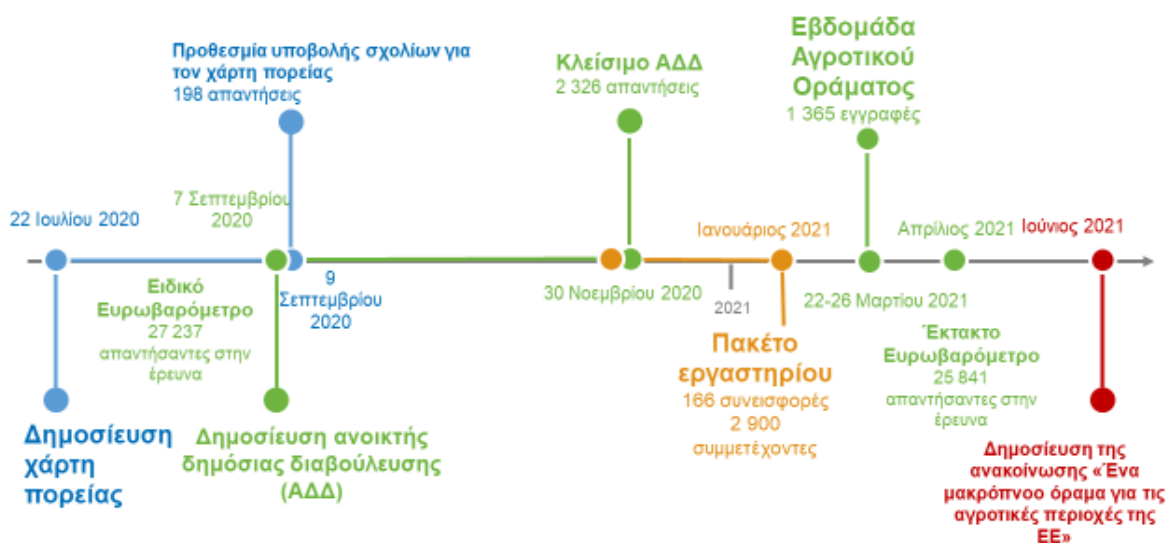
Στην παρούσα έκθεση παρουσιάζονται τα αποτελέσματα των διαφόρων σκελών της διαβούλευσης που διεξήχθη προς υποστήριξη της ανακοίνωσης με τίτλο «Ένα μακρόπνοο όραμα για τις αγροτικές περιοχές της ΕΕ — Προς ισχυρότερες, συνδεδεμένες, ανθεκτικές και ευημερούσες αγροτικές περιοχές». Η ανάγκη σχεδιασμού ενός μακρόπνοου οράματος για τις αγροτικές περιοχές υπογραμμίστηκε στις πολιτικές κατευθύνσεις της προέδρου κ. von der Leyen και στις επιστολές ανάθεσης καθηκόντων προς την αντιπρόεδρο κ. Šuica (Δημοκρατία και Δημογραφία), τον επίτροπο κ. Wojciechowski (Γεωργία) και την επίτροπο κ. Ferreira (Συνοχή και Μεταρρυθμίσεις).

Ως αναπόσπαστο μέρος της προτεραιότητας «Νέα ώθηση για την ευρωπαϊκή δημοκρατία» στο πλαίσιο της Επιτροπής von der Leyen, η δημόσια διαβούλευση αποσκοπούσε στην εξασφάλιση ισχυρής συμμετοχής των πολιτών και των ενδιαφερομένων προκειμένου να εκτιμηθούν οι προτεραιότητες για i) τις αγροτικές περιοχές σήμερα και ii) τις αγροτικές περιοχές του μέλλοντος.

Η **στρατηγική διαβούλευση** σχεδιάστηκε κατά τρόπο ώστε να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή στους ανθρώπους που ζουν σε αγροτικές περιοχές, καθώς και στις τοπικές και περιφερειακές αρχές, όπως περιγράφεται στην επιστολή ανάθεσης καθηκόντων προς την αντιπρόεδρο για θέματα Δημοκρατίας και Δημογραφίας, κ. Dubravka Šuica¹. Η διαδικασία διαβούλευσης ολοκληρώθηκε με την Εβδομάδα Αγροτικού Οράματος, η οποία διοργανώθηκε διαδικτυακά από τις 22 έως τις 26 Μαρτίου 2021.

Η διαδικασία περιλάμβανε τα ακόλουθα στοιχεία διαβούλευσης:

Γράφημα 1. Άξονες διαβούλευσης για το μακρόπνοο όραμα για τις αγροτικές περιοχές της ΕΕ

1

https://ec.europa.eu/commission/commissioners/sites/comm-cwt2019/files/commissioner_mission_letters/mission-letter-dubravka-suica_en.pdf

Αυτά τα στάδια διαβούλευσης σχεδιάστηκαν με σκοπό την προσέγγιση των ενδιαφερομένων που προσδιορίστηκαν μέσω της χαρτογράφησης που πραγματοποιήθηκε στο πλαίσιο της στρατηγικής διαβούλευσης, όπου προσδιορίστηκαν οι ακόλουθες ομάδες:

- Γεωργοί και οι οργανώσεις τους (σε ενωσιακό, εθνικό και τοπικό επίπεδο)
- Καταναλωτές και οι οργανώσεις τους (σε ενωσιακό, εθνικό και τοπικό επίπεδο)
- Ιδιωτικός τομέας — προηγούμενου/επόμενου σταδίου (διανομή στην αλυσίδα τροφίμων κ.λπ.), αγροτικές επιχειρήσεις (σε ενωσιακό, εθνικό και τοπικό επίπεδο)
- Αρχές των κρατών μελών (κυβερνήσεις, κοινοβούλια, δημόσιες αρχές)
- Περιφερειακές/τοπικές αρχές
- Περιβαλλοντικές ΜΚΟ (σε ενωσιακό, εθνικό και τοπικό επίπεδο)
- Άλλες ενώσεις, ΜΚΟ και οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών (σε ενωσιακό, εθνικό και τοπικό επίπεδο)
- Αγροτικά δίκτυα (σε ενωσιακό, εθνικό και περιφερειακό επίπεδο)
- Πανεπιστημιακοί, εμπειρογνώμονες
- Άλλες ενδιαφερόμενες ομάδες και άτομα

Η διαβούλευση πραγματοποιήθηκε κατά τη διάρκεια της πανδημίας COVID-19. Οι περισσότερες ανταλλαγές και διαβουλεύσεις πραγματοποιήθηκαν ηλεκτρονικά, εκτός από μικρό αριθμό τοπικών εκδηλώσεων που διοργανώθηκαν από αγροτικά δίκτυα. Όλες οι ομάδες ενδιαφερομένων που προσδιορίστηκαν προσεγγίστηκαν μέσω των διαφόρων δραστηριοτήτων διαβούλευσης².

2. ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΕΡΓΑΛΕΙΑ

Η Επιτροπή συγκέντρωσε παρατηρήσεις σχετικά με τον **χάρτη πορείας** και τη **διαδικτυακή δημόσια διαβούλευση** μέσω διαδικτυακών ερωτηματολογίων. Οι παρατηρήσεις σχετικά με τον χάρτη πορείας αναλύθηκαν ποσοτικά και ποιοτικά προκειμένου να προσδιοριστούν προκλήσεις, ευκαιρίες και προτεραιότητες δράσης. Στη διαδικτυακή δημόσια διαβούλευση χρησιμοποιήθηκε συνδυασμός κλειστών ερωτήσεων (όπου οι συμμετέχοντες απάντησαν βάσει προκαθορισμένου συνόλου απαντήσεων) και ανοικτών ερωτήσεων (όπου ήταν ελεύθεροι να δώσουν όποια απάντηση επιθυμούσαν γράφοντας έως 1000 χαρακτήρες ανά απάντηση). Το ερωτηματολόγιο της διαδικτυακής δημόσιας διαβούλευσης επικεντρώθηκε σε τρεις βασικές πτυχές: i) τις αγροτικές περιοχές σήμερα, ii) τις αγροτικές περιοχές του μέλλοντος και iii) τη διακυβέρνηση των αγροτικών περιοχών.

Διάφορες ερωτήσεις του **ειδικού Ευρωβαρόμετρου 504**³ αφορούσαν την κατάσταση των αγροτικών περιοχών, τις αλλαγές που έχουν επέλθει από το 2009 έως το 2020, καθώς και τους στόχους της αγροτικής ανάπτυξης, που είναι ο δεύτερος πυλώνας της κοινής γεωργικής πολιτικής (ΚΓΠ). Η έρευνα αυτή πραγματοποιήθηκε στην ΕΕ-27 από τις 3 Αυγούστου έως τις 15 Σεπτεμβρίου 2020. Συνολικά, πραγματοποιήθηκαν συνεντεύξεις με 27 237 πολίτες της ΕΕ από διάφορες κοινωνικές και δημογραφικές κατηγορίες, στις περισσότερες περιπτώσεις διά ζώσης στη μητρική τους γλώσσα. Δεδομένων των επιπτώσεων της νόσου COVID-19 και των

² Βλ. παράρτημα Ι και τις ειδικές εκθέσεις για τη διαδικτυακή δημόσια διαβούλευση και το πακέτο για τους ενδιαφερόμενους.

³ <https://europa.eu/eurobarometer/surveys/detail/2229>

επακόλουθων μέτρων για την υγεία και την ασφάλεια, η διά ζώσης συνέντευξη είτε δεν ήταν δυνατή είτε ήταν δυνατή μόνο έως έναν βαθμό σε ορισμένες χώρες και αντικαταστάθηκε από διαδικτυακές συνεντεύξεις. Μεταξύ 9 και 18 Απριλίου 2021 διεξήχθη επίσης το **ειδικό έκτακτο Ευρωβαρόμετρο 491⁴** στην ΕΕ-27 για την αξιολόγηση των προτεραιοτήτων στις οποίες θα έπρεπε να εστιάσει το μακρόπνοο όραμα για τις αγροτικές περιοχές. Πραγματοποιήθηκαν τηλεφωνικές συνεντεύξεις με συνολικά 25 841 πολίτες της ΕΕ. Η έρευνα κάλυψε τα ακόλουθα θέματα: 1) επενδύσεις της ΕΕ στις αγροτικές περιοχές, 2) μεταφορές και συνδέσεις με αγροτικές περιοχές, 3) συνέπειες της πανδημίας COVID-19, 4) περιβαλλοντικά προβλήματα στις αγροτικές περιοχές, 5) συμμετοχή των κατοίκων αγροτικών περιοχών.

Η πρωτοβουλία για το μακρόπνοο όραμα παρουσιάστηκε επίσης σε σειρά **εκδηλώσεων** σε ολόκληρη την ΕΕ προκειμένου να συγκεντρωθούν οι απόψεις των ενδιαφερόμενων από αγροτικές περιοχές και των περιφερειακών και τοπικών αρχών. Για κάθε εκδήλωση, οι εκπρόσωποι της Επιτροπής προσδιόρισαν τα κύρια ζητήματα που επισημάνθηκαν. Πραγματοποιήθηκαν επίσης στοχευμένες διαβουλεύσεις με εθνικές αρχές που ασχολούνται με την αγροτική ανάπτυξη μέσω της επιτροπής διαχείρισης της αγροτικής ανάπτυξης και με ενδιαφερόμενους φορείς αγροτικής ανάπτυξης μέσω της ομάδας διαλόγου της κοινωνίας των πολιτών για την αγροτική ανάπτυξη, καθώς και στο πλαίσιο συνεδριάσεων διακυβέρνησης των αγροτικών δικτύων της ΕΕ. Η συμμετοχική διαδικασία ανάλυσης προοπτικών για την ανάπτυξη του οράματος, υπό την καθοδήγηση του Κοινού Κέντρου Ερευνών, πραγματοποιήθηκε στο πλαίσιο σειράς συνεδριάσεων της θεματικής ομάδας για το μακρόπνοο όραμα για τις αγροτικές περιοχές, η οποία συστάθηκε στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Δικτύου Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΔΑΑ).

Επιπλέον, η Επιτροπή δημιούργησε, με την υποστήριξη του ΕΔΑΑ, το **πακέτο εργαστηρίου⁵** «Καλώς ορίσατε στο αγροτικό μας εργαστήριο», το οποίο είναι διαθέσιμο σε 22 γλώσσες της ΕΕ στο διαδίκτυο. Από τον σχετικό ιστότοπο τα εθνικά αγροτικά δίκτυα (ΕΑΔ) και άλλοι ενδιαφερόμενοι σε αγροτικές περιοχές μπορούσαν να τηλεφορτώσουν υλικό ώστε να διοργανώσουν τοπικές συμμετοχικές εκδηλώσεις με επίκεντρο τη δική τους περιοχή και τις πιθανές και επιθυμητές εξελίξεις σε αυτήν από σήμερα έως το 2040. Τα αποτελέσματα υποβλήθηκαν στην Επιτροπή σε «δελτία συγκομιδής» που συνέθεταν τα αποτελέσματα των συζητήσεων στο πλαίσιο του εργαστηρίου. Τα ΕΑΔ προσαρμόσαν το υλικό στις τοπικές συνθήκες και στον χρόνο και τους πόρους που διέθεταν. Ορισμένες ομάδες τήρησαν αυστηρά τα υποδείγματα· ορισμένες τα χρησιμοποίησαν με μεγαλύτερη ελευθερία· και άλλες ανέπτυξαν πρόσθετα και δημιουργικά μέσα για να συγκεντρώσουν τις απόψεις των αγροτικών περιοχών όσον αφορά το όραμά τους για το μέλλον της αγροτικής Ευρώπης το 2040. Λόγω της πανδημίας COVID-19, σχεδόν όλα τα εργαστήρια πραγματοποιήθηκαν ηλεκτρονικά και όχι διά ζώσης. Περισσότερες λεπτομέρειες σχετικά με τα αποτελέσματα διατίθενται στην έκθεση του ΕΔΑΑ με τίτλο «*Rural Voices: A qualitative analysis of the findings from stakeholder workshops contributing to the Long-term Vision for Rural Areas*» (Αγροτικές

⁴ <https://europa.eu/eurobarometer/surveys/detail/2278>

⁵ Διατίθεται στην ακόλουθη διεύθυνση: https://enrd.ec.europa.eu/news-events/news/long-term-vision-rural-areas-workshop-package-nrns-and-other-rural-stakeholders_en

φωνές: ποιοτική ανάλυση των ευρημάτων των εργαστηρίων ενδιαφερομένων η οποία συμβάλλει στο μακρόπνοο όραμα για τις αγροτικές περιοχές)⁶.

Τέλος, στην «**Εβδομάδα Αγροτικού Οράματος: Φανταστείτε το μέλλον των αγροτικών περιοχών της Ευρώπης**», μια μεγάλης κλίμακας συμμετοχική διάσκεψη που διοργανώθηκε διαδικτυακά από το ΕΔΑΑ σε στενή συνεργασία με την Επιτροπή μεταξύ 22 και 26 Μαρτίου 2021, τα αποτελέσματα των διαφόρων σκελών της διαβούλευσης παρουσιάστηκαν, συζητήθηκαν με τους ενδιαφερόμενους και αναπτύχθηκαν περαιτέρω. Διοργανώθηκαν επίσης ειδικά εργαστήρια για βασικά θέματα (περιλαμβάνονταν 8 συμμετοχικά εργαστήρια, ολομέλειες εργασίας, 11 παράλληλες εκδηλώσεις, η τελετή απονομής των βραβείων αγροτικής έμπνευσης του ΕΔΑΑ, μια αγορά στην οποία διάφοροι ενδιαφερόμενοι και δίκτυα παρουσίασαν τις δραστηριότητες και τις πρωτοβουλίες τους που συνδέονται με το όραμα). Πρόθεση ήταν να παρασχεθούν όσο το δυνατόν περισσότερες ευκαιρίες για ανταλλαγές μεταξύ των συμμετεχόντων, ώστε να αντληθούν συλλογικές απόψεις σχετικά με τις προσδοκίες των ενδιαφερομένων από το αγροτικό όραμα. Όλες οι παρουσιάσεις και πληροφορίες της εκδήλωσης είναι διαθέσιμες στο ΕΔΑΑ⁷.

3. ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗΣ

α. Διαβούλευση σχετικά με τον χάρτη πορείας της Επιτροπής

Η διαβούλευση σχετικά με τον χάρτη πορείας για το όραμα ήταν ανοικτή για τη διατύπωση σχολίων από τις 22 Ιουλίου έως τις 9 Σεπτεμβρίου 2020. Απάντησαν συνολικά **198 ενδιαφερόμενοι**, μεταξύ των οποίων εκπρόσωποι περιφερειακών συμφερόντων, θεματικά δίκτυα, διεθνείς οργανισμοί, δημόσιες (εθνικές, περιφερειακές και τοπικές) αρχές, οργανώσεις πολιτών, πανεπιστημιακοί και μεμονωμένοι πολίτες.

Η συντριπτική πλειονότητα των εγγράφων θέσης που υποβλήθηκαν αφορούσαν το περιεχόμενο της πρωτοβουλίας και όχι τον ίδιο τον χάρτη πορείας (ο οποίος επικεντρωνόταν στη διαδικασία)⁸. Σε κάθε περίπτωση, οι συνεισφορές των ενδιαφερόμενων στη διαδικασία αυτή ελήφθησαν επίσης υπόψη κατά την ανάλυση των αποτελεσμάτων της διαδικτυακής δημόσιας διαβούλευσης.

β. Διαδικτυακή δημόσια διαβούλευση

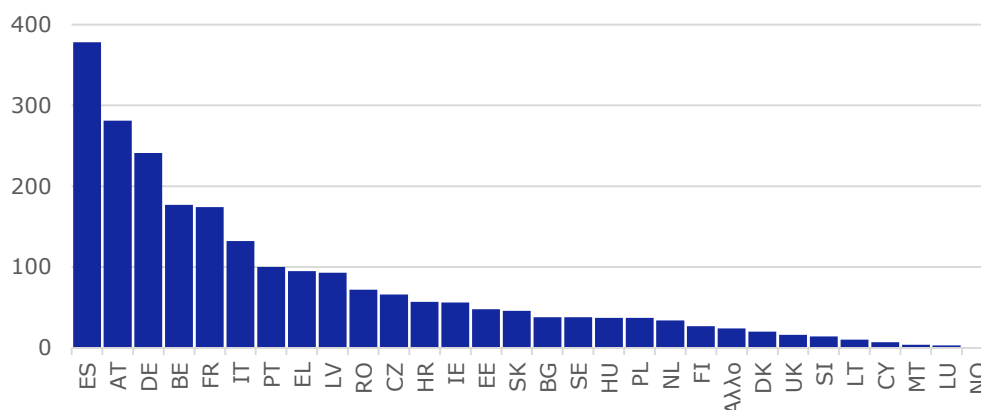
Στο πλαίσιο της δημόσιας διαβούλευσης, η οποία διεξήχθη από τις 7 Σεπτεμβρίου έως τις 30 Νοεμβρίου 2020, συγκεντρώθηκαν συνολικά **2 326 απαντήσεις** και από τα 27 κράτη μέλη και 87 έγγραφα θέσεων από διάφορους ενδιαφερόμενους.

⁶ https://enrd.ec.europa.eu/publications/rural-voices_en

⁷ https://enrd.ec.europa.eu/news-events/events/rural2040-vision-week_en

⁸ <https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/better-regulation-guidelines.pdf>

Γράφημα 2 Αριθμός απαντησάντων στη δημόσια διαβούλευση ανά χώρα καταγωγής

Όσον αφορά τις κατηγορίες των ενδιαφερομένων που απάντησαν, το 62 % ήταν πολίτες (εκ των οποίων το 52 % δήλωσαν ότι ζουν σε αγροτική περιοχή και το 9 % σε απομακρυσμένη αγροτική περιοχή), το 9 % επιχειρήσεις και ενώσεις, το 5 % ακαδημαϊκά και ερευνητικά ιδρύματα, το 9 % δημόσιες αρχές, το 7 % ΜΚΟ, το 5 % δίκτυα αγροτικής ανάπτυξης και το 2 % άλλοι απαντήσαντες.

Τον Απρίλιο του 2021 διεξήχθη έρευνα έκτακτου Ευρωβαρόμετρου για να συμπληρωθούν τα αποτελέσματα της διαδικτυακής δημόσιας διαβούλευσης με αντιπροσωπευτικό δείγμα του πληθυσμού της ΕΕ.

Τα αποτελέσματα της διαδικτυακής δημόσιας διαβούλευσης είναι διαθέσιμα στο έγγραφο «**Factual Summary on the public consultation on the long-term vision for rural areas**»⁹ (Περίληψη της δημόσιας διαβούλευσης σχετικά με το μακρόπνοο όραμα για τις αγροτικές περιοχές) και στο έγγραφο «Synthesis of the online public consultation on the Long-term Vision for Rural Areas» (Συνοπτική παρουσίαση της διαδικτυακής δημόσιας διαβούλευσης σχετικά με το μακρόπνοο όραμα για τις αγροτικές περιοχές).

γ. Ευρωβαρόμετρα

Σχεδόν όλοι όσοι απάντησαν στο ειδικό Ευρωβαρόμετρο 504 (95 %, + 3 ποσοστιαίες μονάδες σε σύγκριση με το 2017) θεωρούν ότι η γεωργία και οι αγροτικές περιοχές είναι σημαντικές για το μέλλον. Αν εξετάσουμε την πιο μακροχρόνια τάση, το ποσοστό αυξήθηκε κατά πέντε ποσοστιαίες μονάδες από το 2009.

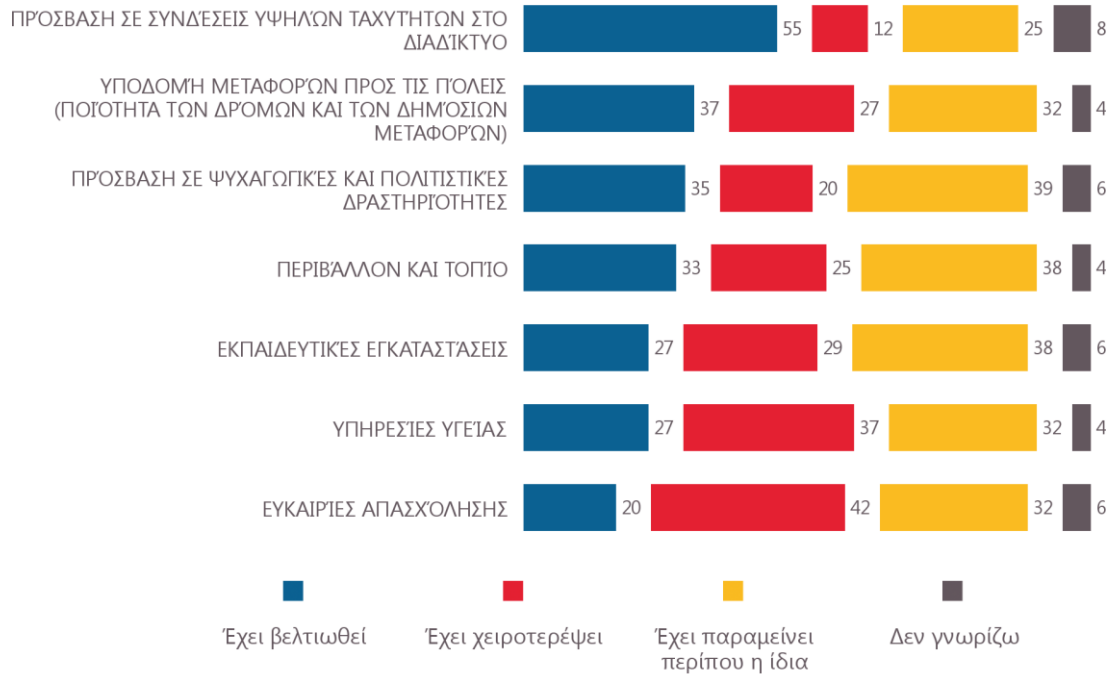
Οι απαντήσαντες ερωτήθηκαν αν η κατάσταση στις αγροτικές περιοχές στη χώρα τους έχει βελτιωθεί, έχει χειροτερέψει ή έχει παραμείνει περίπου η ίδια σε σύγκριση με μία δεκαετία πριν. Το μεγαλύτερο ποσοστό των απαντησάντων θεωρεί ότι η κατάσταση έχει βελτιωθεί όσον αφορά την πρόσβαση σε συνδέσεις υψηλών ταχυτήτων στο διαδίκτυο και σε υποδομές μεταφορών προς τις πόλεις. Αντίθετα, μια σχετική πλειοψηφία απάντησε ότι η κατάσταση

⁹ Διατίθεται στην ακόλουθη διεύθυνση: https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/12525-Long-term-vision-for-rural-areas/public-consultation_el

έχει χειροτερέψει όσον αφορά τις ευκαιρίες απασχόλησης και τις υπηρεσίες υγείας (γράφημα 3).

Γράφημα 3 QΑ19 του ειδικού Ευρωβαρόμετρου 504 σχετικά με τις αλλαγές στις αγροτικές περιοχές την τελευταία δεκαετία

QΑ19 Σε σύγκριση με μία δεκαετία πριν, θα λέγατε ότι η κατάσταση έχει βελτιωθεί, έχει χειροτερέψει ή έχει παραμείνει περίπου η ίδια στις αγροτικές περιοχές στη (ΧΩΡΑ ΜΑΣ), όσον αφορά τα ακόλουθα;
(% - ΕΕ27)

Τα βασικά πορίσματα του έκτακτου Ευρωβαρόμετρου 491 μπορούν να συνοψιστούν ως εξής: η πλειονότητα (79 %) των πολιτών της ΕΕ υποστηρίζουν ότι η ΕΕ πρέπει να λαμβάνει υπόψη τις αγροτικές περιοχές στις αποφάσεις για τις δημόσιες δαπάνες. Επιπλέον, το 65 % των πολιτών της ΕΕ θεωρούν ότι η τοπική περιοχή ή επαρχία θα πρέπει να είναι σε θέση να αποφασίζει σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο δαπανώνται οι επενδύσεις της ΕΕ στις αγροτικές περιοχές. Η βασική ανάγκη των αγροτικών περιοχών που αναφέρθηκε περισσότερο (44 %) είναι οι μεταφορικές υποδομές και συνδέσεις. Όσον αφορά τις μεταφορικές συνδέσεις, οι απαντήσαντες από απομακρυσμένες αγροτικές περιοχές θεωρούν δύσκολη ή αδύνατη την πρόσβαση σε διάφορες υπηρεσίες με δημόσια μέσα μεταφοράς στην περιοχή τους (μεταξύ 52 % και 59 % ανάλογα με την υπηρεσία). Οι απαντήσαντες από αγροτικές περιοχές θα ήθελαν να έχουν πρόσβαση σε περισσότερα τοπικά δρομολόγια λεωφορείων. Οι πολίτες που ζουν σε μεγάλες κωμοπόλεις και πόλεις (61 %) είναι πιθανότερο να επισκεφθούν αγροτικές περιοχές στο μέλλον σε σύγκριση με πριν από την πανδημία COVID-19. Όσον αφορά το περιβάλλον, η πλειονότητα των απαντησάντων απαντούν ότι τα περιβαλλοντικά προβλήματα αποτελούν άμεσο πρόβλημα για τις αγροτικές περιοχές (από 52 % έως 65 % ανάλογα με το περιβαλλοντικό πρόβλημα). Παρότι οι απαντήσεις των πολιτών της ΕΕ δίστανται όταν ερωτώνται εάν μπορούν να επηρεάσουν αποφάσεις που έχουν αντίκτυπο στην περιοχή τους, όλοι οι απαντήσαντες θα ήθελαν να συμμετέχουν περισσότερο συμμετέχοντας σε διαβουλεύσεις με τους πολίτες (63 %), σε συνεδριάσεις ή εκδηλώσεις που διοργανώνονται

στην περιοχή τους ή σε έργα με πρωτοβουλία των κοινοτήτων (56 %), καθώς και συμμετέχοντας περισσότερο στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης (42 %) ¹⁰.

δ. Στοχευμένες διαβουλεύσεις μέσω συνεδριάσεων, διασκέψεων και εκδηλώσεων

Η Επιτροπή χρησιμοποίησε το στάδιο αυτό για να διερευνήσει τα ζητήματα με διεξοδικότερο και αναλυτικότερο τρόπο. Παρά τον ποιοτικό χαρακτήρα των στοχευμένων διαβουλεύσεων με τους ενδιαφερόμενους, καταγράφηκαν απροσδόκητα επίπεδα σύγκλισης απόψεων μεταξύ των ομάδων. Στα βασικά ζητήματα που επισημάνθηκαν περιλαμβάνεται η σημασία της πληθυσμιακής συρρίκνωσης και της πρόκλησης που θέτει η ανανέωση των γενεών, η ανάγκη διασφάλισης της πρόσβασης σε υποδομές και υπηρεσίες, ιδίως στην κινητικότητα και στη συνδεσιμότητα, και η ανάγκη για ευκαιρίες απασχόλησης.

Στο παράρτημα 1 περιλαμβάνεται λεπτομερής κατάλογος των συνεδριάσεων, των διασκέψεων και των εκδηλώσεων, καθώς και τα βασικά ζητήματα που επισημάνθηκαν.

ε. Πακέτο εργαστηρίου

Όπως αναφέρεται στην ενότητα 2, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, με την υποστήριξη του ΕΔΑΑ, παρείχε ένα πακέτο με υλικό για τη στήριξη της διοργάνωσης συμμετοχικών εργαστηρίων με ενδιαφερόμενους από αγροτικές περιοχές. Τα εθνικά αγροτικά δίκτυα (ΕΑΔ), οι ομάδες τοπικής δράσης (ΟΤΔ), τα κέντρα Europe Direct, οι τοπικές αρχές, οι πολίτες και οι ομάδες των κοινοτήτων συνέβαλαν στην ανάπτυξη από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή ενός μακρόπνοου οράματος για τις αγροτικές περιοχές (LTVRA) μέσω αυτού του άξονα διαβούλευσης.

Το πακέτο ήταν διαθέσιμο από τον Νοέμβριο του 2020 και, προκειμένου να τηρηθεί το νομοθετικό χρονοδιάγραμμα, τα εργαστήρια έπρεπε να έχουν ολοκληρωθεί έως την πρώτη εβδομάδα του Φεβρουαρίου 2021. Παρά το πολύ σύντομο αυτό χρονικό διάστημα, υπήρξε εντυπωσιακή ανταπόκριση από τοπικούς ενδιαφερόμενους, καθώς διοργανώθηκαν εργαστήρια σε **19 κράτη μέλη** και ελήφθησαν **170 συνεισφορές**, με την ενεργό συμμετοχή περισσότερων από **3 000 πολιτών από αγροτικές περιοχές**.

Στο παράρτημα 2 περιλαμβάνεται επισκόπηση που εκπόνησε το ΕΔΑΑ σχετικά με τα βασικά μηνύματα που προέκυψαν από τα εργαστήρια των ενδιαφερόμενων σχετικά με το αγροτικό όραμα.

στ. Εβδομάδα Αγροτικού Οράματος

Η συμμετοχική διάσκεψη διάρκειας μίας εβδομάδας (που διοργανώθηκε από το ΕΔΑΑ σε στενή συνεργασία με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή): **«Εβδομάδα Αγροτικού Οράματος: Φανταστείτε το μέλλον των αγροτικών περιοχών της Ευρώπης»** πραγματοποιήθηκε ως διαδικτυακή εκδήλωση από τις **22 έως τις 26 Μαρτίου 2021**.

Οι συμμετοχικές συζητήσεις καθ' όλη τη διάρκεια της εκδήλωσης οργανώθηκαν γύρω από δύο βασικά ερωτήματα:

- a. Ποιες είναι οι βασικές ιδέες που θα πρέπει να περιλαμβάνονται στο όραμα· και

¹⁰ Κατηγορίες για την ανάλυση: 1) απομακρυσμένη αγροτική περιοχή, 2) αγροτική περιοχή ή χωριό, 3) μικρή ή μεσαία κωμόπολη και 4) μεγάλη κωμόπολη/πόλη.

- b. Ποιες είναι οι βασικές αλλαγές/προϋποθέσεις που απαιτούνται για να φτάσουμε στο όραμα από εκεί όπου βρισκόμαστε σήμερα.*

Η Εβδομάδα Αγροτικού Οράματος προσέλκυσε υψηλό ενδιαφέρον, με συνολικά 1 365 εγγραφές και 600 διαφορετικούς συμμετέχοντες που συμμετείχαν «ζωντανά». Οι συμμετέχοντες προέρχονταν από τα 27 κράτη μέλη της ΕΕ και 8 τρίτες χώρες. Στο πλαίσιο της εκδήλωσης μίλησαν πάνω από 60 ομιλητές, πραγματοποιήθηκαν πάνω από 3 000 επισκέψεις στην αγορά και η ιστοσελίδα της εκδήλωσης προβλήθηκε πάνω από 6 000 φορές. Η εκδήλωση είχε επίσης υψηλό επίπεδο κάλυψης από τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης με τη συμμετοχή άνω των 13 000 ατόμων μέσω Facebook. Η διάδοση της εκδήλωσης καταδεικνύεται επίσης από τα βραβεία αγροτικής καινοτομίας, τα οποία αναγνώρισαν έργα που έλαβαν στήριξη από το ΕΓΤΑΑ σε διάφορους θεματικούς τομείς γύρω από το κεντρικό θέμα «*Το αγροτικό μας μέλλον*», που σχετίζεται με το όραμα. Στο πλαίσιο των βραβείων ελήφθησαν πάνω από 10 000 ψήφοι στην κατηγορία του βραβείου του κοινού.

Παρουσιάσεις, μαγνητοσκοπήσεις των συνόδων ολομέλειας και βασικά μηνύματα από την Εβδομάδα Αγροτικού Οράματος διατίθενται στον ιστότοπο του ΕΔΑΑ¹¹.

ζ. Συνεργασία με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο

Στις 29 Ιανουαρίου 2021 ο Norbert Lins, βουλευτής του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και πρόεδρος της Επιτροπής Γεωργίας και Ανάπτυξης της Υπαιθρου, υπέβαλε **προφορική ερώτηση** στην Επιτροπή εξ ονόματος της Επιτροπής Γεωργίας και Ανάπτυξης της Υπαιθρου σχετικά με το μακρόπνοο όραμα για τις αγροτικές περιοχές¹². Τα κύρια ζητήματα που τέθηκαν στην προφορική ερώτηση αφορούν τον συντονισμό μεταξύ των διαφόρων σχετικών πολιτικών της ΕΕ· τη συμμετοχή των περιφερειακών και τοπικών αγροτικών αρχών· την εναρμόνιση των στρατηγικών σχεδίων της ΚΓΠ και των προσαρμογών στα μέσα της ΚΓΠ με το όραμα· και τη χρηματοδότηση των αγροτικών περιοχών στο πλαίσιο της ΚΓΠ και της πολιτικής συνοχής. Ο επίτροπος Wojciechowski απάντησε εξ ονόματος της Επιτροπής.

Στις 4 Φεβρουαρίου 2021 πραγματοποιήθηκε «**Κοινή συνεδρίαση της Επιτροπής Φυσικών Πόρων της Επιτροπής των Περιφερειών και της Επιτροπής Γεωργίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου με θέμα ένα μακρόπνοο όραμα για τις αγροτικές περιοχές**». Μέλη των δύο θεσμικών οργάνων συζήτησαν τρόπους τόνωσης της ανάκαμψης στις αγροτικές περιοχές της Ευρώπης και παροχής στις περιοχές της δυνατότητας να συνεχίσουν να διαδραματίζουν τον ρόλο τους στην κατάρτιση και τη διαχείριση της μελλοντικής ΚΓΠ. Βουλευτές του ΕΚ και τοπικοί ηγέτες συμφώνησαν ότι η μελλοντική πολιτική αγροτικής ανάπτυξης της ΕΕ πρέπει να είναι πιο φιλόδοξη και να περιλαμβάνει ένα συγκεκριμένο πλαίσιο πολιτικής που θα παρακολουθείται και θα αξιολογείται.

¹¹ https://enrd.ec.europa.eu/news-events/events/rural2040-vision-week_en

¹² [Ερώτηση με αίτημα προφορικής απάντησης O-000005/2021](#)

η. Συνεργασία με την Επιτροπή των Περιφερειών (ΕτΠ) και με την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή (ΕΟΚΕ)

Η ΕΟΚΕ εξέδωσε, τον Σεπτέμβριο του 2020, γνωμοδότηση με τίτλο «**Ολοκληρωμένη προσέγγιση για τις αγροτικές περιοχές της Ευρωπαϊκής Ένωσης, με ιδιαίτερη έμφαση στις ευάλωτες περιφέρειες**». Η ΕτΠ εξέδωσε επίσης, τον Δεκέμβριο του 2020, γνωμοδότηση για την αναγκαία δράση που πρέπει να αναληφθεί για τις αγροτικές περιοχές με τίτλο «**Στρατηγική της ΕΕ για την αναζωογόνηση των αγροτικών περιοχών**». Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή αναφέρθηκε στο μακρόπνοο όραμα για τις αγροτικές περιοχές ως μέσο για την υλοποίηση ορισμένων από τα αιτήματά τους. Επιπλέον, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει συνεργαστεί επανειλημμένα και με τις δύο επιτροπές σχετικά με τις ειδικές ανάγκες των αγροτικών περιοχών και την αναγκαία απάντηση σε επίπεδο πολιτικής.

θ. Συναντήσεις της αντιπρόεδρου κ. Šuica και του επιτρόπου κ. Wojciechowski με βασικούς ενδιαφερόμενους

Από τον Σεπτέμβριο του 2020, η αντιπρόεδρος κ. Šuica και ο επίτροπος κ. Wojciechowski ξεκίνησαν συναντήσεις με βασικούς ενδιαφερόμενους που ασχολούνται με το μακρόπνοο όραμα. Οι θέσεις των εν λόγω ενδιαφερομένων απηχούν τις απόψεις που εκφράστηκαν ανωτέρω.

4. ΑΛΛΗΛΕΞΑΡΤΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΣΗΜΕΙΑ ΣΥΓΚΛΙΣΗΣ ΣΤΙΣ ΣΥΝΕΙΣΦΟΡΕΣ ΤΩΝ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΜΕΝΩΝ

Παρατηρείται μεγάλος βαθμός σύγκλισης μεταξύ των συνεισφορών των ενδιαφερομένων από τις διάφορες ομάδες, καθώς και μεταξύ των πορισμάτων που προέκυψαν από κάθε σκέλος της διαβούλευσης. Οι κυριότερες ανησυχίες των ομάδων ενδιαφερομένων παρατίθενται κατωτέρω.

i) Επείγουσες ανάγκες και προκλήσεις για τις αγροτικές περιοχές:

- **Υποδομές:** μεταφορικές υποδομές και υποδομές συνδεσιμότητας.
- **Έλλειψη βασικών υπηρεσιών και παροχών:** χαμηλή ποιότητα των δημόσιων υπηρεσιών (σχολεία, υγειονομική περίθαλψη και κοινωνική πρόνοια, δημόσιες μεταφορές), ευκαιρίες ποιοτικής εκπαίδευσης και κατάρτισης, ποιοτική συνδεσιμότητα, τράπεζες, ταχυδρομεία και προβλήματα που σχετίζονται με τη διαχείριση των υδάτων.
- **Έλλειψη ποιοτικών θέσεων εργασίας και ποιοτικών ευκαιριών απασχόλησης.**
- Χαμηλά επίπεδα εισοδήματος.
- Περιορισμένη ανανέωση των γενεών στη γεωργία.
- **Γήρανση του πληθυσμού και ιδίως δραματική μείωση του πληθυσμού σε ορισμένες αγροτικές περιοχές.**
- Ανεπαρκής και ακατάλληλη στέγαση για ορισμένα κράτη μέλη.
- Απειλές για το **περιβάλλον**.
- **Ανάπτυξη ικανοτήτων:** ανάγκη για ανάπτυξη ηγεσίας στις κοινότητες, υποστήριξη των δραστηριοτήτων σε επίπεδο κοινότητας και της δικτύωσης.
- **Μη συμμετοχή στη λήψη αποφάσεων:** προώθηση της ένταξης και της συμμετοχής, αποσαφήνιση του πλαισίου διακυβέρνησης που ενσωματώνει κάθετες και οριζόντιες διασυνδέσεις.

ii) Ευκαιρίες για αγροτικές περιοχές:

Οικονομικές ευκαιρίες:

- **Εφαρμογή και υιοθέτηση της καινοτομίας** (οικονομική και κοινωνική καινοτομία, συμπεριλαμβανομένης της δικτύωσης για τη δημιουργία κλίμακας).
- **Πράσινη μετάβαση και πράσινη οικονομία** (συμπεριλαμβανομένης της βιώσιμης γεωργίας, των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, της αξίας των υπηρεσιών οικοσυστήματος).

Ελκυστικότητα:

- Υψηλότερη ποιότητα ζωής (εγγύτητα στη φύση).
- **Αίσθημα του ανήκειν.**
- **Ένταξη και συμμετοχή.**

5. ΚΥΡΙΑ ΜΗΝΥΜΑΤΑ ΑΠΟ ΤΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗΣ

Μετά την ανάλυση των αποτελεσμάτων της διαδικασίας διαβούλευσης που αναφέρονται ανωτέρω, οι συνεισφορές μπορούν να διακριθούν στις εξής κατηγορίες: i) επείγουσες ανάγκες και προκλήσεις για τις αγροτικές περιοχές, ii) ευκαιρίες για τις αγροτικές περιοχές, iii) βασικά στοιχεία για την ανάπτυξη της στρατηγικής και iv) προτεινόμενες ειδικές δράσεις.

i) Επείγουσες ανάγκες και προκλήσεις για τις αγροτικές περιοχές:

Μεταξύ των ενδιαφερόμενων υπήρξε υψηλό επίπεδο ομοφωνίας όσον αφορά τις **υποδομές στις αγροτικές περιοχές**. Υπάρχει μια γενικευμένη αντίληψη περί έλλειψης υποδομών καλής ποιότητας σε αρκετές αγροτικές περιοχές, μεταφορικών υποδομών και υποδομών συνδεσιμότητας.

Όσον αφορά τη **συνδεσιμότητα**, τονίστηκε η ανεπαρκής και ενίοτε πολύ περιορισμένη πρόσβαση σε ψηφιακές υποδομές σε ορισμένες αγροτικές περιοχές. Επιπλέον, οι ενδιαφερόμενοι επισήμαναν τις ανεπαρκείς ψηφιακές δεξιότητες του αγροτικού πληθυσμού και το χαμηλό επίπεδο ψηφιακής καινοτομίας στις αγροτικές ΜΜΕ. Τα τρία αυτά στοιχεία επηρεάζουν αρνητικά τις αγροτικές περιοχές όσον αφορά την υλοποίηση του ψηφιακού μετασχηματισμού.

Έλλειψη βασικών υπηρεσιών και παροχών. Σε αρκετές αγροτικές περιοχές, βασικές δημόσιες υπηρεσίες, όπως οι δημόσιες συγκοινωνίες, οι ευκαιρίες ποιοτικής εκπαίδευσης και κατάρτισης, οι τράπεζες και τα ταχυδρομεία, είναι ανεπαρκείς, ενώ παρατηρούνται και προβλήματα που σχετίζονται με τη διαχείριση των υδάτων. Οι περισσότεροι από τους άξονες διαβούλευσης ανέδειξαν το πρόβλημα της κακής ποιότητας των δημόσιων υπηρεσιών, των σχολείων, της υγειονομικής περίθαλψης και της κοινωνικής μέριμνας, το οποίο οξύνεται όσο πιο απομακρυσμένη είναι η αγροτική περιοχή.

Σε ορισμένα κράτη μέλη, οι ενδιαφερόμενοι ανέφεραν επίσης την **ανεπαρκή και ακατάλληλη στέγαση** στις αγροτικές περιοχές για την κάλυψη των τρεχουσών αναγκών. Για παράδειγμα, παρατηρείται έλλειψη οικονομικά προσιτών ενοικιαζόμενων κατοικιών ή δυσκολία εξεύρεσης ακινήτων προς πώληση.

Οι πολίτες της ΕΕ συγκαταλέγουν τις **απειλές για το περιβάλλον** μεταξύ των αναγκών που πρέπει να αντιμετωπιστούν στις αγροτικές περιοχές. Το πιο συχνά αναφερόμενο ζήτημα είναι

οι ανθρωπογενείς επιπτώσεις στη βιοποικιλότητα, την ποιότητα των υδάτων και την κλιματική αλλαγή.

Οι ενδιαφερόμενοι εξέφρασαν επανειλημμένα την ανάγκη **ανάπτυξης ικανοτήτων** για την ανάπτυξη ηγεσίας στις κοινότητες και για τη στήριξη των οργανώσεων και των δραστηριοτήτων σε επίπεδο κοινότητας. Η υφιστάμενη ικανότητα αμοιβαίας κοινωνικής στήριξης είναι σημαντική, αλλά χρειάζεται στήριξη για να αναπτυχθεί, ιδίως σε περιοχές όπου ο πληθυσμός μειώνεται.

Υπάρχει ανάγκη για μεγαλύτερη **συμμετοχή των αγροτικών κοινοτήτων στη διαδικασία λήψης αποφάσεων** που τις επηρεάζουν. Αυτό απαιτεί ενεργά μέτρα για την προσέγγιση και τη συμμετοχή όλων των μελών της κοινότητας, συμπεριλαμβανομένων των νέων και των νεοαφιχθέντων/νεοαφιχθεισών, καθώς και κατάλληλο πλαίσιο διακυβέρνησης.

Οι οικονομικές ανάγκες και οι οικονομικές ευκαιρίες έχουν καίρια σημασία για τη στήριξη του πληθυσμού στις αγροτικές περιοχές. Οι άνθρωποι που ζουν σε αγροτικές περιοχές στερούνται ποιοτικές θέσεις εργασίας και **ποιοτικές ευκαιρίες απασχόλησης**. Ορισμένοι ενδιαφερόμενοι επισήμαναν ότι στις αγροτικές περιοχές η αξιοποίηση της περιφερειακής προστιθέμενης αξίας, μεταξύ άλλων μέσω του τουρισμού, είναι περιορισμένη. Σε ορισμένες αγροτικές περιοχές, η έλλειψη οικονομικής διαφοροποίησης και οικονομικής δραστηριότητας δημιουργεί λιγότερες ευκαιρίες απασχόλησης, γεγονός που συμβάλλει στον φαύλο κύκλο. **Τα χαμηλότερα επίπεδα εισοδήματος**, για παράδειγμα στον γεωργικό τομέα, δεν ευνοούν την εγκατάσταση ανθρώπων στις αγροτικές περιοχές και, επιπλέον, διαδραματίζουν αρνητικό ρόλο στην έλλειψη επενδυτικής ικανότητας των δυνητικών επιχειρηματιών. Απαιτούνται προσπάθειες για τη διατήρηση της λήψης επιχειρηματικών αποφάσεων και της προστιθέμενης αξίας στις αγροτικές περιοχές, αντί της εξαγωγής τόσο ισχύος όσο και κέρδους.

Η **γεωργία** εξακολουθεί να θεωρείται τομέας που διασφαλίζει τη βιωσιμότητα των αγροτικών περιοχών, καθώς και του ευρύτερου αγροδιατροφικού τομέα. Ωστόσο, η γεωργία πάσχει από περιορισμένη **ανανέωση των γενεών** και απειλείται από τη βιωσιμότητα των μικρών γεωργικών εκμεταλλεύσεων. Η ανάγκη να καταστεί η γεωργία πιο βιώσιμη είναι δεδομένη.

Οι αγροτικές περιοχές πλήττονται από δημογραφικές αλλαγές, όπως η **γήρανση του πληθυσμού και ιδίως η δραματική μείωση του πληθυσμού** σε ορισμένες αγροτικές περιοχές. Θα πρέπει να προσδιοριστούν οι περιοχές που διατρέχουν κίνδυνο και να θεσπιστούν μέτρα με σκοπό την εδαφική επανεξισορρόπηση. Ορισμένοι ενδιαφερόμενοι τάσσονται υπέρ μέτρων θετικής διάκρισης για περιοχές που πλήττονται από πληθυσμιακή συρρίκνωση. Απαιτούνται καινοτόμες προσεγγίσεις όσον αφορά την παροχή υπηρεσιών, ιδίως στις περιοχές αυτές.

Θα πρέπει να σημειωθεί ότι **πάνω από το 40 % των απαντησάντων στη διαδικτυακή δημόσια διαβούλευση που ζουν σε αγροτικές περιοχές νιώθουν παραμελημένοι** από την κοινωνία· το ποσοστό είναι υψηλότερο μεταξύ των πολιτών που ζουν σε απομακρυσμένες αγροτικές περιοχές. Οι λόγοι αυτής της αντίληψης των πολιτών σε αγροτικές περιοχές αφορούν τα εξής: υποβαθμισμένες υποδομές και υπηρεσίες· έλλειψη οικονομικών ευκαιριών· μη συνεκτίμηση ειδικών αναγκών στη λήψη πολιτικών αποφάσεων.

ii) Ευκαιρίες για αγροτικές περιοχές:

Οικονομικές ευκαιρίες:

- Η **γεωργία θεωρείται ότι διασφαλίζει τη βιωσιμότητα** μέσω της δημιουργίας θέσεων εργασίας, της πρόσβασης σε οικονομικά προσιτά τρόφιμα υψηλής ποιότητας και της διατήρησης των αγροτικών τοπίων. Παρότι οι αγροτικές περιοχές δεν είναι μόνο η γεωργία, η γεωργία εξακολουθεί να διαδραματίζει καίριο ρόλο στον αγροτικό ιστό. Η **βιώσιμη γεωργία** διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στη μετάβαση στην πράσινη οικονομία και στη διασφάλιση της ανθεκτικότητας στις αγροτικές περιοχές. Στο μέλλον, η γεωργία θα πρέπει να είναι πιο βιώσιμη, να έχει ισχυρότερες τοπικές συνδέσεις (βραχείες αλυσίδες εφοδιασμού) και διαφοροποιημένες αλυσίδες αξίας. Επιπλέον, υπάρχει ανάγκη να συνεχιστούν οι επενδύσεις στην κατάρτιση της επόμενης γενιάς γεωργών και εμπειρογνομώνων σε «γεωγραφικές ενδείξεις» (ΓΕ), ώστε να μπορούν να αναλάβουν τις σχετικές δραστηριότητες, δεδομένου ότι απειλείται η ανανέωση των γενεών.
- Η **εφαρμογή και η υιοθέτηση της καινοτομίας** σε όλες τις πτυχές —στον ψηφιακό τομέα, στον τομέα της παραγωγής, στον κοινωνικό τομέα και με πρωτοβουλία των κοινοτήτων— είναι καίριας σημασίας για το μέλλον των αγροτικών περιοχών. Οι κοινωνικές καινοτομίες —με πρωτοβουλία και σε επίπεδο κοινοτήτων— είναι ιδιαίτερα σημαντικές για τις αγροτικές περιοχές και πρέπει να ενισχυθούν και να προωθηθούν στο μέλλον. Η πρόσβαση σε οικονομικές ευκαιρίες θεωρείται ένας από τους βασικούς παράγοντες για την ελκυστικότητα των περιοχών μακροπρόθεσμα.

Η πράσινη μετάβαση:

- Η πράσινη μετάβαση θα πρέπει να θεωρείται όφελος και όχι επιβάρυνση. Οι αγροτικές περιοχές είναι σε θέση να αξιοποιήσουν τους φυσικούς τους πόρους, με αυξημένη έμφαση στον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής/στην προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή. Αυτό απαιτεί καλύτερη αναγνώριση των υπηρεσιών οικοσυστήματος και μια προσέγγιση χωρίς αποκλεισμούς που υποστηρίζει τη δίκαιη μετάβαση.

Υπηρεσίες και συνδεσιμότητα:

- Η **ελκυστικότητα των αγροτικών περιοχών εξαρτάται από πολλούς παράγοντες**, ιδίως από την παροχή ηλεκτρονικών υπηρεσιών (υγείας και εκπαίδευσης), τη βελτίωση της συνδεσιμότητας στο διαδίκτυο και την αύξηση του αριθμού των ανθρώπων που ζουν σε αγροτικές περιοχές. Η πρόσβαση σε **εγκαταστάσεις φροντίδας** θεωρείται ένας από τους βασικούς παράγοντες για ελκυστικές περιοχές μακροπρόθεσμα.
- Οι **καινοτόμες και εναλλακτικές προσεγγίσεις κινητικότητας** μπορούν να μειώσουν το κόστος και τις επιπτώσεις στο κλίμα και να βελτιώσουν την προσβασιμότητα.

Ελκυστικότητα:

- Η υψηλότερη ποιότητα ζωής, η εγγύτητα στη φύση και το αίσθημα του ανήκειν συγκαταλέγονται στους **πολυάριθμους λόγους για παραμονή ή εγκατάσταση σε αγροτικές περιοχές**.
- Η σημασία του **αισθήματος του ανήκειν** αποτελεί βασικό στοιχείο της ελκυστικότητας των αγροτικών περιοχών. Οι αγροτικές περιοχές το 2040 θα πρέπει να είναι ανοιχτές και όλοι να νιώθουν ενταγμένοι ανεξάρτητα από την εθνική ομάδα, το φύλο, την ηλικία, την αναπηρία, την καταγωγή τους. Για τον σκοπό αυτό πρέπει να

αντιμετωπιστούν οι ανάγκες τόσο των νεοαφιχθέντων/νεοαφιχθεισών όσο και των σημερινών κατοίκων.

- Τονίστηκε επίσης η σημασία της διατήρησης του «αγροτικού» χαρακτήρα («ό,τι είναι αγροτικό πρέπει να παραμείνει αγροτικό»).
- Εκτίμηση της αξίας των αγροτικών περιοχών μετά την πανδημία (λιγότερο πυκνοκατοικημένες, λιγότερη μόλυνση· τηλεργασία που καθιστά δυνατή την εργασία από την εξοχή)

Εκτός από την ανάλυση των ευκαιριών και των αναγκών που επισημάνθηκαν, βασικό στοιχείο για τις αγροτικές περιοχές είναι η **ενίσχυση της ανθεκτικότητάς τους**, πράγμα που σημαίνει ότι πρέπει να προχωρήσουν προς μια δίκαιη, πράσινη και χωρίς αποκλεισμούς μετάβαση. Η ανθεκτικότητα περιλαμβάνει κοινωνικά, οικολογικά και οικονομικά στοιχεία. Οι ενδιαφερόμενοι θεωρούν ότι η έξυπνη εξειδίκευση μπορεί να προσφέρει προστιθέμενη αξία, ωστόσο δίνεται μεγάλη έμφαση στην πολυμορφία. Η διαφοροποίηση και η συνεργασία αποτελούν σημαντικά βασικά στοιχεία της ανθεκτικότητας των αγροτικών περιοχών.

iii) Βασικά στοιχεία της στρατηγικής:

Στο πλαίσιο των διαφόρων διαδικασιών διαβούλευσης τονίστηκε η ανάγκη μιας **μακροπρόθεσμης ολιστικής στρατηγικής, στην κατάλληλη κλίμακα, που θα αναπτυχθεί μέσω διαδικασιών από τη βάση προς την κορυφή με τη συμμετοχή των τοπικών κοινοτήτων**: με μια ολιστική, συμμετοχική, ευέλικτη και τοποκεντρική προσέγγιση. Οι συμμετέχοντες/συμμετέχουσες στους άξονες διαβούλευσης επισήμαναν τα ακόλουθα στοιχεία που πρέπει να καλυφθούν από το όραμα:

- **Βελτίωση της πρόσβασης σε υποδομές και υπηρεσίες.** Ορισμένα ενδιαφερόμενα μέρη τάχθηκαν υπέρ του καθορισμού ενός βασικού ελάχιστου επιπέδου (σημείου αναφοράς) διαθεσιμότητας υποδομών/υπηρεσιών στις αγροτικές περιοχές.
- **Δημιουργία θέσεων εργασίας και στήριξη της αγροτικής επιχειρηματικότητας και καινοτομίας.** Είναι καίρια η σημασία της στήριξης της καινοτομίας, με την εφαρμογή και υιοθέτηση της καινοτομίας σε όλες τις πτυχές —στον ψηφιακό τομέα, στον τομέα της παραγωγής, στον κοινωνικό τομέα, με πρωτοβουλία των κοινοτήτων. Οι κοινωνικές καινοτομίες —με πρωτοβουλία και σε επίπεδο κοινοτήτων— είναι ιδιαίτερα σημαντικές για τις αγροτικές περιοχές και πρέπει να ενισχυθούν και να προωθηθούν στο μέλλον.
- **Βελτίωση της συνδεσιμότητας και των ψηφιακών λύσεων** για τη στήριξη της ανάδειξης και της ανάπτυξης έξυπνων χωριών. Η ευρυζωνικότητα αποτελεί βασική υποδομή, εξίσου σημαντική με την ύδρευση και την ηλεκτρική ενέργεια. Για να αξιοποιηθεί στο έπακρο η ψηφιοποίηση, είναι αναγκαίο να αναπτυχθούν δεξιότητες και εφαρμογές προσαρμοσμένες στις ανάγκες των αγροτικών περιοχών μέσω ψηφιακών οικοσυστημάτων. Οι υποδομές, οι δεξιότητες και οι εφαρμογές θα πρέπει να είναι διαθέσιμες, οικονομικά προσιτές και προσβάσιμες. Η κατάλληλη κατάρτιση και η υποστήριξη για την ανάπτυξη του ψηφιακού γραμματισμού είναι ζωτικής σημασίας.
- **Επίτευξη των στόχων για το κλίμα, την ενέργεια και τη βιοποικιλότητα.** Αξιοποίηση των φυσικών πόρων των αγροτικών περιοχών ώστε να συμβάλουν στην επίτευξη των εθνικών στόχων, εντός κατάλληλου πολιτικού και κανονιστικού πλαισίου το οποίο διατηρεί την ιδιοκτησία, τον έλεγχο και την αξία στις αγροτικές κοινότητες.

- **Αντιμετώπιση των δημογραφικών προκλήσεων**, περιλαμβανομένης της πληθυσμιακής συρρίκνωσης, της ανανέωσης των γενεών και της ανισότητας των φύλων.

Η **απασχόληση** και η **καινοτομία**, η **πρόσβαση σε υποδομές και υπηρεσίες**, καθώς και η **ψηφιακή συνδεσιμότητα** προσδιορίζονται ως οι βασικές προτεραιότητες του μακρόπνοου οράματος και του αγροτικού σχεδίου δράσης της ΕΕ.

Στο πλαίσιο των διαφόρων διαδικασιών διαβούλευσης τονίστηκε η **σημασία μιας προσέγγισης από τη βάση προς την κορυφή που μπορεί να λαμβάνει υπόψη την πολυμορφία των αγροτικών περιοχών και να εξασφαλίζει τη συμμετοχή των αγροτικών κοινοτήτων**. Το όραμα πρέπει να **προωθήσει την ένταξη και τη συμμετοχή του συνόλου των διαφόρων ομάδων** (νέοι, μετανάστες, ηλικιωμένοι, γυναίκες, μειονότητες κ.λπ.). Η ύπαρξη ακμαίων περιοχών στο μέλλον εξαρτάται από την οικοδόμηση σχέσεων, την εμπιστοσύνη, την πολυμορφία και την οικειοποίηση κάθε πολιτικής. Με προσεγγίσεις από τη βάση προς την κορυφή, ευελιξία και πραγματική οικειοποίηση των δραστηριοτήτων, δημιουργούνται πολλές ευκαιρίες αμοιβαίου οφέλους, οι οποίες συνεπάγονται κοινωνικά, οικονομικά και περιβαλλοντικά οφέλη για την τοπική κοινότητα και πέραν αυτής. **Επιπλέον, απαιτείται συνεργασία σε όλα τα επίπεδα**. Οι ανταλλαγές, η συνεργασία και η δημιουργία συνδέσμων (ανοικτή επικοινωνία) είναι ζωτικής σημασίας σε όλα τα επίπεδα και για όλα τα είδη δραστηριοτήτων (οικονομικές, κοινωνικές και περιβαλλοντικές), καθώς μπορούν να αποφέρουν εμπειρίες, να διευκολύνουν τη στήριξη και να φέρουν σε επαφή τις κοινότητες. Δεδομένου ότι «οι μικροί δεν μπορούν από μόνοι τους», η ανάπτυξη κοινών θεματολογίων είναι πολύ σημαντική.

- Πολλοί συμμετέχοντες τόνισαν ότι υπάρχει περιθώριο χρήσης των υφιστάμενων μέσων, ιδίως του LEADER, για τον σχεδιασμό και την υλοποίηση του μελλοντικού οράματος σε τοπικό επίπεδο. Οι συμμετέχοντες τόνισαν επίσης **ότι είναι σημαντικό να ενδυναμωθούν οι τοπικές κοινότητες** μέσω της ενίσχυσης υφιστάμενων πρωτοβουλιών όπως οι ομάδες τοπικής δράσης (ΟΤΔ) και η μεθοδολογία LEADER για τον σχεδιασμό δράσεων αγροτικής ανάπτυξης, καθώς και να ενθαρρυνθεί η ενεργός συμβολή τους στη χάραξη πολιτικής της ΕΕ.
- Οι **συμμετοχικές προσεγγίσεις** θεωρείται επίσης ότι διασφαλίζουν την ενεργό και άμεση συμβολή του αγροτικού πληθυσμού στις διαδικασίες χάραξης πολιτικής.
- **Συνεργασία και δικτύωση**, συμμετοχή σε τοπικό επίπεδο, ως εναλλακτική λύση έναντι της παραδοσιακής ενοποίησης. Τα δίκτυα μπορούν να λειτουργούν από απόσταση και δεν απαιτείται γεωγραφική εγγύτητα.
- Οι **συνδέσεις μεταξύ αγροτικών και αστικών περιοχών** πρέπει να διέπονται από ισορροπημένες συμπράξεις που διασφαλίζουν ισότιμους όρους ανταγωνισμού. Θα πρέπει επίσης να προωθηθούν οι δεσμοί μεταξύ αγροτικών περιοχών.

iv) Προτεινόμενες ειδικές δράσεις:

Οι παράγοντες πρότειναν σειρά ειδικών μέτρων για την αντιμετώπιση των προκλήσεων που περιγράφηκαν και για την πλήρη αξιοποίηση των ευκαιριών που επισημάνθηκαν, προτείνοντας συγκεκριμένα μέσα και εργαλεία. Για τη στήριξη της αγροτικής ανάπτυξης, η πολιτική της ΕΕ και άλλα επίπεδα διακυβέρνησης θα μπορούσαν:

- Να βελτιώσουν την πρόσβαση και να παράσχουν **οικονομική και χρηματοδοτική στήριξη** σε αγροτικούς φορείς, συμπεριλαμβανομένης της στήριξης τοπικών έργων και της πρόσβασης σε χρηματοδότηση, είτε σε ενωσιακή χρηματοδότηση είτε σε ιδιωτικές επενδύσεις. Επιπλέον, αρκετοί ενδιαφερόμενοι επέστησαν την προσοχή στην ανάγκη να **διευκολυνθεί ο συνδυασμός διαφόρων μέσων εδαφικής ανάπτυξης** (π.χ. συνδυασμένη χρηματοδότηση από ΕΤΠΑ ή ΕΚΤ + και ΕΓΤΑΑ). Όσον αφορά τη χρηματοδότηση, οι ενδιαφερόμενοι ανέφεραν επίσης την ανάγκη μείωσης της γραφειοκρατίας που συχνά δυσχεραίνει την ανάπτυξη θετικών πρωτοβουλιών από τη βάση προς την κορυφή —η άρση αυτών των εμποδίων θα απελευθερώσει το δυναμικό των αγροτικών πρωτοβουλιών.
- **Περαιτέρω βελτίωση της στόχευσης των πολιτικών στις τοπικές ανάγκες.** Απαιτούνται ευέλικτα πλαίσια πολιτικής ή ρυθμιστικά πλαίσια που θα διευκολύνουν και θα στηρίζουν τις τοπικές δράσεις, με ισχυρή πολιτική δέσμευση και ευθύνη για παρακολούθηση σε όλα τα επίπεδα —ενωσιακό, εθνικό, περιφερειακό και τοπικό. Ένας **μηχανισμός αγροτικής θωράκισης** θα μπορούσε να ελέγχει τις διάφορες πολιτικές (συμπεριλαμβανομένων των κρατικών ενισχύσεων και των φορολογικών πολιτικών) από την «αγροτική» οπτική γωνία. Οι ενδιαφερόμενοι τόνισαν ότι ο μηχανισμός αυτός θα πρέπει να τεθεί αμέσως σε εφαρμογή και να περιλαμβάνει τα προγράμματα χρηματοδότησης.
- **Ενδυνάμωση των τοπικών κοινοτήτων μέσω της ενίσχυσης των υφιστάμενων πρωτοβουλιών** (όπως οι ΟΤΔ και το πρόγραμμα LEADER) και ενθάρρυνση της ενεργού συμβολής τους στη χάραξη πολιτικής. Είναι επιτακτική η ανάγκη να προωθηθεί και να υποστηριχθεί η ανάπτυξη ικανοτήτων, η συμμετοχή των τοπικών φορέων και η διευκόλυνση της πρόσβασης σε γνώσεις και λύσεις για την απελευθέρωση του δυναμικού καινοτομίας, η οποία στις αγροτικές περιοχές είναι συχνά συλλογική (κοινωνική καινοτομία). Αυτό απαιτεί ανάπτυξη ηγεσίας στις κοινότητες και υποστήριξη των δραστηριοτήτων σε επίπεδο κοινότητας και της δικτύωσης. Οι τοπικοί διαμεσολαβητές/φορείς προώθησης καινοτομίας είναι απαραίτητοι για να φυτευτεί ο σπόρος της αλλαγής. Το πρόγραμμα LEADER διαδραματίζει ρόλο στο πλαίσιο αυτό. Τονίστηκε ιδιαίτερα το δυναμικό των **αγροτικών κόμβων**.
- **Θα πρέπει να υπάρχουν διαθέσιμα δεδομένα** για τη στήριξη της δημιουργίας οικονομικών μοντέλων που δεν εστιάζουν στην ανάπτυξη, αλλά στην ποιότητα ζωής/ευημερία. Τα δεδομένα πρέπει να δημιουργούνται, να κοινοποιούνται και να ανταλλάσσονται/χρησιμοποιούνται ανάλογα με τις ανάγκες για την αποτίμηση της συμβολής των αγροτικών περιοχών και την παρακολούθηση της υλοποίησης κάθε δράσης. Απαιτούνται αναλυτικά μοντέλα και δεδομένα για τη διασφάλιση ετοιμότητας για το μέλλον. Στο πλαίσιο αυτό, προτάθηκε η ιδέα του **αγροτικού παρατηρητηρίου** ως πιθανού μηχανισμού που μπορεί να δημιουργηθεί.
- Άλλες προτεινόμενες δράσεις αφορούσαν διάφορες κοινωνικές, **πολιτιστικές, οικονομικές και περιβαλλοντικές πτυχές**.

Συνολικά, υπάρχει πολύ ισχυρή στήριξη σε ολόκληρη την ΕΕ για ένα μακρόπνοο όραμα για τις αγροτικές περιοχές που συνοδεύεται από σχέδιο δράσης.

6. ΜΕ ΠΟΙΟΝ ΤΡΟΠΟ ΕΛΗΦΘΗΣΑΝ ΥΠΟΨΗ ΟΙ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Οι απόψεις των ενδιαφερόμενων σχετικά με το μακρόπνοο όραμα και τις απαιτούμενες δράσεις αναλύθηκαν και ελήφθησαν υπόψη στον μέγιστο δυνατό βαθμό. Ως εκ τούτου, η ανακοίνωση για το μακρόπνοο όραμα περιλαμβάνει αγροτικό σχέδιο δράσης της ΕΕ με συγκεκριμένες δράσεις που καλύπτουν τις προκλήσεις και τις ευκαιρίες που επισημάνθηκαν στο πλαίσιο της δημόσιας διαβούλευσης και παρουσιάζονται ανωτέρω. Το όραμα καλύπτει 4 ενότητες που αφορούν ισχυρότερες, συνδεδεμένες, ανθεκτικές και ευημερούσες αγροτικές περιοχές. Η Επιτροπή έλαβε υπόψη την ηχηρή έκκληση για την αντιμετώπιση ζητημάτων που σχετίζονται με τη διακυβέρνηση και στην ανακοίνωση προτείνει επίσης την προώθηση μιας συμμετοχικής διαδικασίας της ΕΕ, σε σύνδεση με την Επιτροπή των Περιφερειών, με τη συμμετοχή των τοπικών επιπέδων διακυβέρνησης για την εξέταση της πορείας προς την επίτευξη του οράματος.

Ορισμένες δράσεις που προτάθηκαν από ενδιαφερόμενους στο πλαίσιο της διαβούλευσης άπτονται των κρατών μελών ή εμπίπτουν στην αποκλειστική αρμοδιότητά τους. Ως εκ τούτου, η υλοποίηση αυτών των δράσεων θα εξαρτηθεί από τη δέσμευση των κρατών μελών μέσω του προτεινόμενου αγροτικού συμφώνου. Η Επιτροπή προτίθεται να στηρίξει και να συμπληρώσει τις δράσεις των κρατών μελών στον τομέα αυτόν.

Παράρτημα 1. Εκδηλώσεις στο πλαίσιο των δραστηριοτήτων διαβούλευσης του μακρόπνοου οράματος για τις αγροτικές περιοχές της ΕΕ.

Ημερομηνία	Εκδήλωση	Διοργανωτής	Βασικά σημεία της συζήτησης
26/5/2020	13η συνεδρίαση της διευθύνουσας ομάδας αγροτικών δικτύων	ΓΔ AGRI	Σκοπός της συνεδρίασης ήταν να ενημερωθούν τα μέλη της διευθύνουσας ομάδας για τους σκοπούς και τη διαδικασία του μακρόπνοου οράματος για τις αγροτικές περιοχές (LTVRA). Ομάδα-στόχος: μέλη της διακυβέρνησης των αγροτικών δικτύων της ΕΕ (δημόσιες αρχές, κοινωνία των πολιτών, ΟΤΔ LEADER, σύμβουλοι/ερευνητές δικτύων κ.λπ.).
2/9/2021	Συνεδρίαση ανασκόπησης της πρωτοβουλίας DESIRA	Εκτελεστικός Οργανισμός Έρευνας (REA)	Η πρωτοβουλία DESIRA παρουσίασε το ενημερωτικό της σημείωμα για το LTVRA όσον αφορά τους ψηφιακούς καταλύτες αλλαγής στη γεωργία, τη δασοκομία και τις αγροτικές περιοχές. Ομάδα-στόχος: Επιστήμονες και εμπειρογνώμονες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.
22-23/9/2020	1η συνεδρίαση της θεματικής ομάδας για το μακρόπνοο αγροτικό όραμα	ΕΔΑΑ	Σκοπός της συνεδρίασης ήταν να τεθούν οι βάσεις για τις εργασίες σχετικά με το LTVRA, να ξεκινήσουν οι εργασίες για την ανάλυση προοπτικών και να συζητηθούν τα μέτρα για την ενθάρρυνση της συμμετοχής των ενδιαφερόμενων. Ομάδα-στόχος: εμπειρογνώμονες και επαγγελματίες στον τομέα της αγροτικής ανάπτυξης.
6/10/2020	Επιτροπή Αγροτικής Ανάπτυξης	ΓΔ AGRI	Πληροφορίες σχετικά με την τρέχουσα κατάσταση και με την έκθεση για τον αντίκτυπο της δημογραφικής αλλαγής — καμία

			παρατήρηση. Ομάδα-στόχος: εθνικές αρχές που ασχολούνται με την αγροτική ανάπτυξη.
8/10/2020	14η συνεδρίαση της διευθύνουσας ομάδας αγροτικών δικτύων	ΓΔ AGRI	Πληροφορίες σχετικά με τα βήματα που έχουν προγραμματιστεί για την ανάπτυξη του LTVRA. Ανταλλαγή απόψεων σχετικά με τον ρόλο που θα μπορούσαν να διαδραματίσουν τα αγροτικά δίκτυα και η διευθύνουσα ομάδα για την εξασφάλιση της συμμετοχής των ενδιαφερόμενων στη διαδικασία αυτή. Ομάδα-στόχος: μέλη της διακυβέρνησης των αγροτικών δικτύων της ΕΕ (δημόσιες αρχές, κοινωνία των πολιτών, ΟΤΔ LEADER, σύμβουλοι/ερευνητές δικτύων κ.λπ.).
11/10/2020	Reto «España Vacía»	ΓΔ COMM	Μεγάλη ανησυχία για την πληθυσμιακή συρρίκνωση και την ανανέωση των γενεών. Ανάγκη στήριξης των ψηφιακών δεξιοτήτων των ατόμων στις αγροτικές περιοχές, ιδίως των ηλικιωμένων. Ομάδα-στόχος: ενδιαφερόμενοι από αγροτικές περιοχές που πλήττονται από πληθυσμιακή συρρίκνωση.
12/10/2020	3ο Φεστιβάλ Συμμετοχής των Πολιτών και Διαβουλευτικής Δημοκρατίας	JRC	Παρουσίαση του LTVRA με έμφαση στο πακέτο εργαστηρίου για τους ενδιαφερομένους και τις δυνατότητες χρήσης σε άλλα πλαίσια πολιτικής.
13/10/2020	EWRC ESPON ESCAPE	REGIO/ESPON ESCAPE	Απαντήσεις στην παρουσίαση του ερευνητικού έργου, ενημέρωση σχετικά με το LTVRA και παρουσίαση των

			διασυνδέσεων/της συνάφειας του έργου με την πολιτική.
13/10/2020	EWRC – Το όραμα των νέων για τις αγροτικές περιοχές και την ψηφιοποίηση	Μηχανισμός υποστήριξης δικτύου BCO	Παρουσίαση του LTVRA και συζήτηση με οργανώσεις νεολαίας. Ομάδα-στόχος: νεολαία αγροτικών περιοχών.
20/10/2020	Ενδιάμεση συνεδρίαση της θεματικής ομάδας για το μακροπρόθεσμο αγροτικό όραμα	ΕΔΑΑ	Στο πλαίσιο της συνεδρίασης συνεχίστηκαν οι εργασίες που πραγματοποιήθηκαν κατά την 1η συνεδρίαση της θεματικής ομάδας σχετικά με την ανάλυση προοπτικών με το ΚΚΕρ. Ομάδα-στόχος: εμπειρογνώμονες και επαγγελματίες στον τομέα της αγροτικής ανάπτυξης.
22/10/2020	18η συνεδρίαση των Εθνικών Αγροτικών Δικτύων (ΕΑΔ)	ΕΔΑΑ	Στο πλαίσιο της συνεδρίασης ενημερώθηκαν τα ΕΑΔ σχετικά με το LTVRA και ενθαρρύνθηκαν να συνεργαστούν με τους ενδιαφερόμενους στις αντίστοιχες χώρες τους. Πραγματοποιήθηκε παρουσίαση από τη ΓΔ AGRI και σύντομη ανταλλαγή απόψεων σχετικά με τη δέσμη εργαλείων του εργαστηρίου ενδιαφερόμενων για την εξασφάλιση της συμμετοχής των ενδιαφερόμενων στις αγροτικές περιοχές. Ομάδα-στόχος: Μονάδες υποστήριξης των εθνικών αγροτικών δικτύων.
12/11/2020	Εργαστήριο αγροτικής έρευνας και πολιτικής	REA και AGRI	Παρουσίαση του LTVRA σε 19 έργα αγροτικής έρευνας και καινοτομίας που χρηματοδοτούνται στο πλαίσιο του προγράμματος «Ορίζων 2020» και συζήτηση σχετικά με

			τα αποτελέσματα και τις δυνητικές εισροές τους. Ομάδες-στόχοι: Επιστήμονες και εμπειρογνώμονες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.
23/11/2020	Σεμινάριο πολιτικής	Κοινοπραξία RELOCAL	Αντιλήψεις για τη χωρική αδικία. Απαντήσεις στα πορίσματα του έργου. Ενημέρωση σχετικά με το όραμα για τις αγροτικές περιοχές. Ομάδα-στόχος: επιστήμονες και υπεύθυνοι χάραξης πολιτικής.
24/11/2020	Συνάντηση με γυναίκες αγροτικών περιοχών — Castellón, Extremadura και Albacete (ES)	Europe Direct Extremadura	Για την ανάκαμψη της ΕΕ απαιτείται ανάκαμψη των αγροτικών περιοχών. Η ανανέωση των γενεών θα πρέπει να δίνει ιδιαίτερη προσοχή στο φύλο. Η ΚΓΠ πρέπει να βελτιώσει την ισότητα των φύλων. Είναι σημαντικό να ληφθεί επίσης υπόψη η κατάσταση των ηλικιωμένων γυναικών στις αγροτικές περιοχές. Ομάδα-στόχος: γυναίκες αγροτικών περιοχών.
24/11/2020	Εργαστήριο του ΕΔΑΑ για τα εθνικά αγροτικά δίκτυα σχετικά με την ανάδειξη και την επικοινωνιακή προβολή των επιτυχημένων έργων	ΕΔΑΑ	Στο πλαίσιο του εργαστηρίου ενημερώθηκαν τα ΕΑΔ σχετικά με το LTVRA, τις σχετικές πηγές πληροφόρησης, όπως τη δικτυακή πύλη του ΕΔΑΑ για το αγροτικό όραμα, και ανταλλάχθηκαν παρατηρήσεις σχετικά με τις προγραμματισμένες δραστηριότητες των ΕΑΔ για τη συμμετοχή των ενδιαφερόμενων στη διαδικασία του LTVRA. Ομάδα-στόχος: Μονάδες υποστήριξης των εθνικών αγροτικών δικτύων.

26/11/2020	Reto demografico — Next Generation EU27	Europe Direct Castellón	Ανάγκη διασφάλισης βασικών υπηρεσιών, στήριξης των μικρών δήμων και αντιμετώπισης των δημογραφικών προκλήσεων στο πλαίσιο δημογραφικής στρατηγικής. Ομάδα-στόχος: ενδιαφερόμενοι από αγροτικές περιοχές που πλήττονται από πληθυσμιακή συρρίκνωση.
27/11/2020	Διαδικτυακό σεμινάριο: «A European Rural Agenda needed after COVID crisis» (Χρειάζεται ευρωπαϊκό αγροτικό θεματολόγιο μετά την κρίση της COVID-19)	Επιτροπή των Περιφερειών	Το σημείο επαφής του ΕΔΑΑ παρουσίασε τις εργασίες και τα αποτελέσματα σχετικά με τις αντιδράσεις των αγροτικών περιοχών στη νόσο COVID-19 και τις συνδέσεις με το LTVRA. Ομάδα-στόχος: Επιτροπή των Περιφερειών, διακομματικές ομάδες του ΕΚ, ενδιαφερόμενοι.
2-3/12/2020	2η συνεδρίαση της θεματικής ομάδας για το μακρόπνοο αγροτικό όραμα	ΕΔΑΑ	Στο πλαίσιο της συνεδρίασης συνεχίστηκαν οι εργασίες σχετικά με την ανάλυση προοπτικών για την περαιτέρω ανάπτυξη των σεναρίων. Πραγματοποιήθηκε επίσης συνεδρίαση για να συζητηθούν δραστηριότητες για τη συμμετοχή των ενδιαφερόμενων στο LTVRA. Ομάδα-στόχος: εμπειρογνώμονες και επαγγελματίες στον τομέα της αγροτικής ανάπτυξης.
4/12/2020	7η συνεδρίαση της Συνέλευσης Αγροτικών Δικτύων της ΕΕ	ΓΔ AGRI	Στο πλαίσιο της συνέλευσης ενημερώθηκαν τα μέλη σχετικά με τα βήματα για την ανάπτυξη του LTVRA (στοιχεία της ΓΔ AGRI) και συζητήθηκε ο ρόλος που θα μπορούσαν να

			διαδραματίσουν για την ενθάρρυνση της συμμετοχής των ενδιαφερόμενων. Ομάδα-στόχος: μέλη της διακυβέρνησης των αγροτικών δικτύων της ΕΕ (δημόσιες αρχές, κοινωνία των πολιτών, ΟΤΑ LEADER, σύμβουλοι/ερευνητές δικτύων κ.λπ.).
11/1/2021	Συνεδρίαση ανασκόπησης του έργου RURALIZATION	REA	Παρουσιάστηκαν οι εργασίες σχετικά με τις τάσεις και τα αγροτικά όνειρα των νέων ως σημαντικά στοιχεία. Ομάδα-στόχος: Επιστήμονες και εμπειρογνώμονες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.
27/01/2021	3η συνεδρίαση της θεματικής ομάδας για το μακρόπνοο αγροτικό όραμα	ΕΔΑΑ	Στη συνεδρίαση έγινε απολογισμός των κύριων μηνυμάτων που προέκυψαν από τις εργασίες που έχουν εκτελεστεί μέχρι στιγμής από ενδιαφερόμενους και από έργα σε όλη την ΕΕ, και πραγματοποιήθηκε ανταλλαγή απόψεων σχετικά με τους κοινούς άξονες και τις ουσιαστικές αλλαγές που απαιτούνται για να διασφαλιστεί ότι το μελλοντικό LTVRA θα καταστεί πραγματικότητα για τις αγροτικές κοινότητες σε ολόκληρη την Ευρώπη. Ομάδα-στόχος: εμπειρογνώμονες και επαγγελματίες στον τομέα της αγροτικής ανάπτυξης.
28/1/2021	Συνεδρίαση γαλλικού ΕΑΔ (περιφέρειες)	ΕΑΔ Γαλλία (περιφέρειες)	Συνάντηση με RED, ANCT, LEADER France, τα περιφερειακά ΕΑΔ και το ΕΔΑΑ με σύντομη παρουσίαση της διαδικασίας LTVRA και των επόμενων βημάτων.

			Ομάδα-στόχος: μέλη γαλλικών αγροτικών δικτύων.
11/2/2021	19η συνεδρίαση των ΕΑΔ	ΕΔΑΑ	Στη συνεδρίαση ανακοινώθηκαν τα πρώτα αποτελέσματα των συζητήσεων με ενδιαφερόμενους που οργανώθηκαν από τα ΕΑΔ και συζητήθηκε η συμμετοχή τους στην επικείμενη Εβδομάδα Αγροτικού Οράματος. Ομάδα-στόχος: Μονάδες υποστήριξης των εθνικών αγροτικών δικτύων.
11/2/2021	Ομάδα διαλόγου με την κοινωνία των πολιτών για την αγροτική ανάπτυξη	AGRI	Σημασία της νεολαίας και της ψηφιακής τεχνολογίας («χωρίς οπτικές ίνες, δεν υπάρχει νεολαία· χωρίς νεολαία, δεν υπάρχουν ζωντανές αγροτικές περιοχές») Σημασία της γεωργίας πέραν της οικονομίας και των θέσεων εργασίας – τοπίο, περιβάλλον, ποιότητα ζωής· αντίκτυπος της νόσου COVID-19 (νέα ματιά για τις αγροτικές περιοχές). Παρουσίαση των διδαγμάτων από την έρευνα. Ομάδα-στόχος: ενδιαφερόμενοι που ασχολούνται με την αγροτική ανάπτυξη.
22-26/3/2021	Εβδομάδα Αγροτικού Οράματος: <i>Φανταστείτε το μέλλον των αγροτικών περιοχών της Ευρώπης</i>	ΕΔΑΑ	Μεγάλης κλίμακας συμμετοχική διαδικτυακή εκδήλωση γύρω από το μακρόπνοο όραμα — λεπτομέρειες στο σημείο 3 στοιχείο στ). Ομάδα-στόχος: ευρύ φάσμα ενδιαφερομένων για την αγροτική ανάπτυξη, όπως ΜΚΟ/ενώσεις, εθνικά αγροτικά δίκτυα, ΟΤΑ LEADER, διαχειριστικές αρχές και φορείς

			που εκπροσωπούν την περιφερειακή και τοπική διοίκηση, ερευνητές, θεσμικά όργανα της ΕΕ κ.λπ.
5/5/2021	4η συνεδρίαση της θεματικής ομάδας για το μακρόπνοο αγροτικό όραμα	ΕΔΑΑ	Στο πλαίσιο της συνεδρίασης έγινε απολογισμός των κύριων μηνυμάτων που προέκυψαν από την Εβδομάδα Αγροτικού Οράματος, ανταλλάχθηκαν εμπειρίες από τα κράτη μέλη που έχουν αναπτύξει δικές τους ολοκληρωμένες αγροτικές στρατηγικές ή θεματολόγια, και εξετάστηκε ο τρόπος με τον οποίο οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να συμβάλουν στην υλοποίηση του μελλοντικού οράματος σε τοπικό επίπεδο, καθώς και ο τρόπος με τον οποίο τα δίκτυα μπορούν να παράσχουν την καλύτερη δυνατή στήριξη. Ομάδα-στόχος: εμπειρογνώμονες και επαγγελματίες στον τομέα της αγροτικής ανάπτυξης.
Διάφορα	Ομάδα εργασίας του ΟΟΣΑ για τις αγροτικές περιοχές	ΟΟΣΑ	Ενημέρωση σχετικά με την πρωτοβουλία του αγροτικού οράματος, με επισήμανση των συνδέσεων με τις δραστηριότητες του ΟΟΣΑ. Εμπειρογνώμονες στην αγροτική ανάπτυξη από χώρες του ΟΟΣΑ.

Παράρτημα 2 — «Αγροτικές φωνές»: Επισκόπηση των κύριων θεματικών μηνυμάτων από τα εργαστήρια ενδιαφερόμενων σχετικά με τον αγροτικό τομέα (πηγή: ΕΔΑΑ)

ΘΕΜΑΤΑ	ΤΡΕΧΟΥΣΕΣ ΑΝΗΣΥΧΙΕΣ	ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ ΓΙΑ ΤΟ ΜΕΛΛΟΝ	ΕΙΔΙΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΕΥΚΟΛΥΝΣΗ ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΩΝ ΑΛΛΑΓΩΝ
Υποδομές και υπηρεσίες	- Κακής ποιότητας δημόσιες υπηρεσίες, σχολεία, υγειονομική περίθαλψη και κοινωνική πρόνοια και υποδομές. - Ένα υπερβολικά αστικοποιημένο σύστημα μεταφορών και κινητικότητας. - Η έλλειψη ζωτικότητας των κέντρων χωριών και πόλεων. - Παραμέληση της κληρονομιάς ιστορικών και βιομηχανικών κτιρίων. - Ανεπαρκής και ακατάλληλη στέγαση για την κάλυψη των τρεχουσών αναγκών. - Ανεπαρκής υδροδότηση, επεξεργασία υδάτων και διαχείριση πλημμυρών και ξηρασίας.	- Ευκαιρίες ανάπτυξης ψηφιακής καινοτομίας, κόμβων υπηρεσιών και σχολείων σε αγροτικές περιοχές για την παροχή αγροτικών υπηρεσιών - Αυξανόμενη ζήτηση για ευρύτερες προσεγγίσεις βιώσιμης αγροτικής κινητικότητας με βάση την ανάπτυξη συνδέσεων μεταξύ διαφόρων τρόπων μεταφοράς, δρομολογίων ανάλογα με τις ανάγκες και νέων τεχνολογιών. - Αναζωογόνηση αγροτικών κέντρων και εγκαταλελειμμένων κτιρίων για την οικοδόμηση νέας αγροτικής ταυτότητας. Αυξανόμενο απόθεμα αγροτικών κατοικιών, το οποίο πρέπει να υποβληθεί σε κατάλληλη διαχείριση για τη στήριξη της ζήτησης από υφιστάμενους κατοίκους και νεοαφιχθέντες/νεοαφιχθείσες στις αγροτικές περιοχές. Δυναμικό των βελτιωμένων υποδομών διαχείρισης των υδάτων για την αντιμετώπιση της ξηρασίας και των πλημμυρών.	- Δημιουργία ενός βασικού επιπέδου υποδομών για τη στήριξη της λειτουργίας του κράτους πρόνοιας στις αγροτικές περιοχές, το οποίο θα περιλαμβάνει ένα βασικό ελάχιστο επίπεδο υπηρεσιών που μπορούν να θεωρηθούν δικαίωμα (π.χ. διαδίκτυο, πρόσβαση σε δημόσιες υπηρεσίες κ.λπ.). - Επένδυση στη στροφή από τα ιδιωτικά αυτοκίνητα στις δημόσιες μεταφορές και στην εναλλακτική κινητικότητα και από τα συστήματα μεταφοράς που βασίζονται στους υδρογονάνθρακες στα συστήματα μεταφοράς μετά τον άνθρακα. - Ανακαίνιση οικιστικών κέντρων και στόχευση επενδύσεων σε ιστορικά και παραδοσιακά κτίρια ώστε εκείνα που δεν είναι πλέον κατάλληλα για τον επιδιωκόμενο σκοπό να χρησιμοποιούνται για κοινωνικές και επιχειρηματικές χρήσεις. Ενίσχυση της ανθεκτικότητας των υποδομών ύδρευσης, με προσαρμογή στην αλλαγή του κλίματος και ενισχυμένη ανθεκτικότητα έναντι αυτής όσον αφορά την παροχή πόσιμου νερού, την αποχέτευση, τη διαχείριση πλημμυρών, τα όμβρια ύδατα, την ξηρασία και τις ανάγκες άρδευσης. Ανάπτυξη ικανοτήτων και στήριξη κοινοτικών/εθελοντικών υπηρεσιών
Ψηφιακές και τεχνολογικές αλλαγές	- Περιορισμένη πρόσβαση σε ψηφιακές υποδομές στις αγροτικές περιοχές. - Ανεπαρκείς ψηφιακές δεξιότητες του αγροτικού πληθυσμού. - Χαμηλό επίπεδο ψηφιακής καινοτομίας στις αγροτικές ΜΜΕ.	- Ανάδυση της ψηφιακής εποχής, με νέα μοντέλα για την παροχή βασικών αγροτικών υπηρεσιών, θέσεων εργασίας, εργασιακών πρακτικών και πρόσβασης στην αγορά. - Αυξανόμενη ζήτηση για ψηφιακές υπηρεσίες και τεχνολογική καινοτομία σε τοπικό επίπεδο (σε πόλεις και γεωργικές	- Παροχή οικονομικά προσιτών ψηφιακών υποδομών ως βασικού δικαιώματος, οι οποίες επαρκούν για την επιχειρηματική δραστηριότητα, την παροχή ηλεκτρονικών υπηρεσιών και την κοινωνική ζωή. - Ενίσχυση του ψηφιακού γραμματισμού των πολιτών σε αγροτικές περιοχές μέσω κατάρτισης χωρίς αποκλεισμούς, εκπαιδευτικών προγραμμάτων και ενημερωτικών εκστρατειών, και ενίσχυση της παροχής και χρήσης ηλεκτρονικών υπηρεσιών.

		εκμεταλλεύσεις).	Επέκταση των συμπράξεων καινοτομίας και των συμβούλων στον ευρύτερο αγροτικό τομέα και δυναμικότερη προώθηση των δραστηριοτήτων καινοτομίας σε τοπικό επίπεδο.
Βασικά προϊόντα/τρόφιμα/ενέργεια	- Ένα υπερπαγκοσμιοποιημένο σύστημα τροφίμων/ενέργειας που αγνοεί το τοπικό δυναμικό και έχει ως αποτέλεσμα να μη διατηρείται η αξία στην τοπική περιοχή. - Η απουσία σχεδίων διαδοχής και η αμφισβητήσιμη βιωσιμότητα πολλών μικρών γεωργικών εκμεταλλεύσεων. - Ανεπαρκείς συμβουλευτικές υπηρεσίες. - Έλλειψη δεξιοτήτων στην αναγεννητική/βιολογική γεωργία. - Χαμηλά επίπεδα συμμετοχής των αγροτικών κοινοτήτων στην παραγωγή ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές. - Ανεπαρκής αναγνώριση του ρόλου της χρήσης γης στη δέσμευση άνθρακα στην αγροτική γη (εξετάζεται στο κεφάλαιο για την κλιματική αλλαγή). - Μη υιοθέτηση μοντέλων μετασχηματιστικών αλλαγών και μεταβάσεων στη βιωσιμότητα σε βασικές βιομηχανίες (γεωργία, εξόρυξη άνθρακα και κοινότητες που χρησιμοποιούν άνθρακα), συμπεριλαμβανομένης της αντιμετώπισης της γραφειοκρατίας/ρύθμισης.	- Αυξανόμενο κίνημα υπέρ της μετεγκατάστασης βραχύτερων συστημάτων τροφίμων και συστημάτων προϊόντων ξυλείας. - Εμφάνιση τεχνολογικών εξελίξεων που θα ενισχύσουν την επαγγελματοποίηση της γεωργίας και τη σύνδεση με τη βιοοικονομία. - Ζήτηση για εξειδικευμένες και υψηλής ποιότητας φυτικές ποικιλίες και προϊόντα με βάση την τοπική βιοποικιλότητα/ταυτότητα. - Αυξανόμενη αναγνώριση της αναγεννητικής γεωργίας ως βιώσιμης γεωργικής πρακτικής. - Αυξανόμενο ενδιαφέρον και ευαισθητοποίηση σχετικά με την παραγωγή ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές σε επίπεδο κοινότητας. - Δυνατότητες πρόσβασης σε νέες αγορές μέσω της ψηφιακής τεχνολογίας - Διαθεσιμότητα μέσων για ολοκληρωμένες μετασχηματιστικές αλλαγές, όπως τα έξυπνα χωριά, οι ενεργειακές κοινότητες, το LEADER, οι τοπικές πολιτικές για τα τρόφιμα κ.λπ. - Αυξανόμενο πολιτικό ενδιαφέρον για τη στήριξη της «δίκαιης και πράσινης μετάβασης» σε αγροτικές κοινότητες με εγκλωβισμένες βιομηχανίες που βασίζονται σε υδρογονάνθρακες ή άνθρακα.	Γεωργική παραγωγή. Αναδύονται δύο εναλλακτικές προσεγγίσεις: i) Μετεγκατάσταση της παραγωγής, σμίκρυνση των αλυσίδων εφοδιασμού και εισαγωγή πρακτικών αναγεννητικής και/ή βιολογικής γεωργίας με βάση παραδοσιακές ποικιλίες και φυλές· και ii) Αξιοποίηση των καρπών της τεχνολογίας για τη μείωση του κόστους και των περιβαλλοντικών επιπτώσεων, την αύξηση της παραγωγικότητας και την παραγωγή καλλιεργειών κατάλληλων για την ευρύτερη βιοοικονομία. - Μείωση της γραφειοκρατίας και ενίσχυση των ευκαιριών μεταποίησης τόσο για τοπικά τρόφιμα όσο και για τρόφιμα που εξάγονται εκτός της περιοχής. - Στήριξη της εισόδου νέων ενηλίκων στις χερσαίες βιομηχανίες. - Στόχευση των επενδύσεων στην προώθηση φιλικών προς το περιβάλλον πρακτικών σε ατομικό επίπεδο (μικρής κλίμακας, αυτοκατανάλωση) (π.χ. μόνιμες καλλιέργειες) και ενίσχυση άλλων πρωτοβουλιών για τα τοπικά και τα βιολογικά τρόφιμα. - Ενθάρρυνση της σύγχρονης τεχνολογίας στον χερσαίο τομέα και ανάπτυξη της βιοοικονομίας (π.χ. κάθετη γεωργία, μέθοδοι επεξεργασίας γονιδιώματος). - Ενίσχυση της διά βίου μάθησης στον χερσαίο τομέα που περιλαμβάνει τις αρχές της βιωσιμότητας και της κυκλικής οικονομίας. - Προώθηση ευρειών προσεγγίσεων χωροταξικού σχεδιασμού (που βαίνουν πέραν της γεωργίας και της δασοκομίας) οι οποίες στηρίζουν τη μετάβαση σε μια αγροτική οικονομία με βάση τις αρχές της βιωσιμότητας και της κυκλικής οικονομίας. - Στήριξη συστημάτων/κανονιστικών πλαισίων που ενθαρρύνουν τη δράση για τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας σε επίπεδο περιφέρειας/κοινότητας και τη μετάβαση στην μετά τον άνθρακα εποχή σε κοινότητες που εξαρτώνται από τον άνθρακα.
Εισόδημα, εργασία και	Περιορισμένη αξιοποίηση/διατήρηση περιφερειακής προστιθέμενης αξίας,	Ανάδυση και αναζωογόνηση παραδοσιακών και νέων τομέων (π.χ. κοινωνική γεωργία,	Παροχή ικανοποιητικών ψηφιακών υποδομών ως προϋπόθεση για μια διαφοροποιημένη σύγχρονη οικονομία στις αγροτικές περιοχές.

Θέσεις εργασίας στην ευρύτερη οικονομία	μεταξύ άλλων μέσω του τουρισμού. • Ανεπαρκής ανάπτυξη της τοπικής βιοτεχνίας και ανεπαρκής αναγνώριση της αξίας της. • Χαμηλή υιοθέτηση των αρχών της κυκλικής οικονομίας. • Περιορισμένη αναγνώριση και υποστήριξη καινοτόμων μοντέλων επιχειρήσεων και έλλειψη αξίας/αναγνώρισης της παροχής υπηρεσιών οικοσυστήματος.	βιοτεχνία) και επαγγελματιών που συμβάλλουν στην αγροτική διαφοροποίηση. • Εμφάνιση νέων μοντέλων για τη στήριξη της επιχειρηματικότητας και της καινοτομίας (π.χ. εκκολαπτήρια, κόμβοι, δίκτυα κ.λπ.). • Αυξανόμενη αναγνώριση από την αγορά της αξίας της περιφερειακής ταυτότητας και των αγαθών και υπηρεσιών βιολογικής βάσης, συμπεριλαμβανομένων των υπηρεσιών οικοσυστήματος, με βάση τις αρχές της βιωσιμότητας και της κυκλικότητας. • Προστιθέμενη αξία μέσω κέντρων μεταποίησης και εμπορίας, βραχύτερων αλυσίδων εφοδιασμού και του γαστρονομικού, κοινωνικού και πολιτιστικού τουρισμού.	• Δημιουργία κατάλληλων συνθηκών για την τοπική επιχειρηματικότητα, με σκοπό την παραμονή των ανθρώπων στην ύπαιθρο, και ανάπτυξη δημιουργικών προσεγγίσεων για την προώθηση της επιχειρηματικότητας, όπως κέντρα τηλεργασίας, εκκολαπτήρια επιχειρήσεων, ελαχιστοποίηση της γραφειοκρατίας κ.λπ. • Υποστήριξη νέων μοντέλων συλλογικής επιχειρηματικότητας και επιχειρηματικότητας σε επίπεδο κοινότητας. • Υποστήριξη τόσο της επιχειρηματικότητας του ιδιωτικού εμπορικού τομέα όσο και των κοινωνικών επιχειρήσεων και ανοιχτό πνεύμα στην καλλιέργεια νέων μοντέλων εργασίας. • Στήριξη του βιώσιμου τουρισμού που συνδέεται καλύτερα με τη συγκεκριμένη προσφορά των ευρύτερων συνιστωσών των αγροτικών οικονομιών (π.χ. σε σχέση με ιδιαίτερα τρόφιμα, τη βιοτεχνία και την αναζωογόνηση του τοπικού πολιτισμού).
Κοινωνική ένταξη και ζωτικότητα	• Δημογραφική αλλαγή, ιδίως δραματική μείωση του πληθυσμού σε ορισμένες αγροτικές περιοχές. • Αποκλίνουσες ταυτότητες και διαφορετική αίσθηση του ανήκειν για τους κατοίκους αγροτικών περιοχών. • Κενά όσον αφορά τη συμμετοχικότητα και την πολυμορφία σε ορισμένες αγροτικές περιοχές. • Περιορισμένη σύμπραξη με και συμμετοχή της κοινωνίας των πολιτών σε ορισμένες περιοχές, και ανάγκη στήριξης των οργανώσεων σε επίπεδο κοινότητας και των οργανώσεων εθελοντών. • Περιορισμένη εδαφική συνεργασία με οργανισμούς του τριτογενούς τομέα.	• Αυξανόμενο ενδιαφέρον για μετακόμιση σε αγροτικές περιοχές και εργασία από το σπίτι — οι τάσεις αυτές έχουν ενταθεί λόγω της πανδημίας COVID-19. • Ανάπτυξη ενός νέου κοινού αισθήματος κοινότητας και ενός νέου αγροτικού χαρακτήρα στους υφιστάμενους κατοίκους, τους νεοαφιχθέντες / τις νεοαφιχθείσες και τους μη μόνιμους κατοίκους. • Ύπαρξη ισχυρών αγροτικών ταυτοτήτων που επιβραδύνουν την εγκατάλειψη της υπαίθρου. • Αναγνώριση των αξιών της συμμετοχικότητας και της πολυμορφίας για την επίτευξη θετικής αλλαγής για την ύπαιθρο μέσω της ένταξης προσφύγων και μεταναστών. • Αυξανόμενη ζήτηση για κοινωνικές υπηρεσίες σε επίπεδο κοινότητας για άτομα που βρίσκονται σε δυσμενή κατάσταση.	• Θέσπιση πολιτικής κινήτρων για την ενθάρρυνση των νέων και των επαγγελματιών να εγκατασταθούν στην ύπαιθρο (π.χ. φορολογικά κίνητρα, επαρκείς υπηρεσίες) και δημιουργία συστημάτων υποστήριξης για την εύρεση εργασίας, κατοικίας κ.λπ. • Εφαρμογή προγράμματος δραστηριοποίησης για τους νέους σε αγροτικές περιοχές με σκοπό τη στήριξη της επαγγελματικής τους δραστηριότητας σε αγροτικές περιοχές. • Στήριξη δράσεων κοινωνικής ένταξης για τους Ρομά και τους μετανάστες μέσω του ΠΑΑ (π.χ. κατάρτιση και απόκτηση δεξιοτήτων για τη γεωργία). • Ανάπτυξη ικανοτήτων/υποστήριξη για οργανώσεις σε επίπεδο κοινότητας, π.χ. διερεύνηση ψηφιακών μορφών δημιουργίας αισθήματος κοινότητας και συμμετοχής στην τοπική ανάπτυξη, συμπεριλαμβανομένων «τραπεζών εθελοντών». • Ενίσχυση της δικτύωσης, της συνεργασίας και της ανάπτυξης συμπράξεων και διασφάλιση της συμμετοχής των πολιτών σε αγροτικές περιοχές στη λήψη αποφάσεων, π.χ. μέσω του προγράμματος LEADER. • Προώθηση της αλλαγής των αξιών στην κοινωνία, με την ανάδειξη της αγροτικής ζωής.

Περιβάλλον	• Περιβαλλοντική ζημία από ανθρώπινες πηγές, συμπεριλαμβανομένων των συστημάτων αγροτικής παραγωγής που έχουν αντίκτυπο στη βιοποικιλότητα, στην ποιότητα των υδάτων και στην κλιματική αλλαγή. • Επιδείνωση της κατάστασης και απώλεια πολιτιστικών τοπίων και ιστορικών κτιρίων. • Η έλλειψη νοοτροπίας μέριμνας για το περιβάλλον μεταξύ των κατοίκων αγροτικών περιοχών, συμπεριλαμβανομένων των διαχειριστών γης. • Τα υπερβολικά απόβλητα και η έλλειψη αποτελεσματικής διαχείρισης των αποβλήτων. • Η έλλειψη συνεκτικού οράματος ή μηχανισμών για την καθοδήγηση των αλλαγών σε ολοκληρωμένα χωροταξικά σχέδια που θα μπορούσαν να κατευθύνουν τόσο τις παραγωγικές όσο και τις περιβαλλοντικές λειτουργίες της αγροτικής γης, συμπεριλαμβανομένων κατάλληλων μηχανισμών για την ανταμοιβή της παροχής υπηρεσιών οικοσυστήματος.	• Περαιτέρω περιθώρια δράσης για τη μείωση των δυσμενών επιπτώσεων των συστημάτων εντατικής χρήσης της γης στη βιοποικιλότητα και την ποιότητα των υδάτων. • Αναγνώριση των θετικών επιπτώσεων των στοχευμένων και ολοκληρωμένων προσεγγίσεων σε κλίμακα τοπίου μέσω συμπράξεων με τη συμμετοχή όλων των βασικών ενδιαφερόμενων. • Σημαντικές δυνατότητες αξιοποίησης τόσο των πολιτιστικών τοπίων όσο και των παραδοσιακών κτιρίων με τρόπους που στηρίζουν τον τουρισμό και άλλες κοινωνικές δραστηριότητες. • Δυνατότητα αλλαγής των κοινωνικών στάσεων προς την κατεύθυνση πιο βιώσιμων συμπεριφορών. • Διαθεσιμότητα εργαλείων και μέσων για την ανάπτυξη ευρύτερων ολοκληρωμένων στρατηγικών βιωσιμότητας.	• Διασφάλιση της συμμόρφωσης της γεωργικής πολιτικής και όλων των αγροτικών τομέων με τις επιταγές της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας. • Εξέταση των αναγκών χρήσης της αγροτικής γης με πολύ πιο κεντρικό τρόπο στο πλαίσιο ενός πολύ ευρύτερου σχεδιασμού της χρήσης γης και όχι ως χωριστό στοιχείο. • Στήριξη της συνεργατικής διαχείρισης για την αντιμετώπιση των περιβαλλοντικών ζημιών σε κλίμακα τοπίου στον γεωργικό και τον δασικό τομέα. • Συγκέντρωση των διαφόρων πτυχών του σχεδιασμού της βιωσιμότητας σε χωροταξικά σχέδια που προστατεύουν τη γη και τα κτίρια πολιτιστικής κληρονομιάς, δημιουργία οικολογία αποκατάστασης, ενίσχυση της διαχείρισης των υδάτων και καλλιέργεια βιώσιμων συμπεριφορών. • Παροχή περιβαλλοντικής εκπαίδευσης σε όλους τους πολίτες ως δημόσια ευθύνη. Στήριξη της κατάρτισης των γεωργών σε πρακτικές αναγεννητικής γεωργίας. • Δημιουργία συμπράξεων μεταξύ πανεπιστημίων και κέντρων γεωργικής εκπαίδευσης με την ενδοχώρα, ώστε να διασφαλιστεί η ανάπτυξη καινοτομιών βιωσιμότητας που λαμβάνουν υπόψη τον τόπο. • Στήριξη της μεγαλύτερης συμμετοχής των πολιτών στη διαμόρφωση και τη διαχείριση του πράσινου χώρου σε δημόσια γη. • Διασφάλιση της διατήρησης των δημόσιων αγαθών που συνδέονται με τοπία πολιτιστικής κληρονομιάς και των κτιρίων πολιτιστικής κληρονομιάς μέσω μέτρων στήριξης.
Κλιματική αλλαγή	• Χαμηλά επίπεδα ευαισθητοποίησης σχετικά με τις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής. • Χαμηλά επίπεδα ανάπτυξης και συμμετοχής των κοινοτήτων όσον αφορά τις ανανεώσιμες πηγές	• Σχετικά χαμηλό αποτύπωμα άνθρακα σε ορισμένες αγροτικές περιοχές, ιδίως σε ορισμένες από τις λιγότερο ανεπτυγμένες περιοχές. • Αυξανόμενη ζήτηση ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές, συμπεριλαμβανομένης	• Στροφή από τον σχεδιασμό για την ανάπτυξη στον σχεδιασμό για την τοπική ανθεκτικότητα. • Εμβάθυνση των αποκρίσεων στην κλιματική αλλαγή σε εθνικό επίπεδο και επαναξιολόγηση του νομικού πλαισίου για τα μέτρα μετριασμού της κλιματικής αλλαγής και προσαρμογής σε αυτήν και την εφαρμογή τους σε στρατηγικές, σχέδια και έργα.

	ενέργειας στην αγροτική Ευρώπη. • Περιορισμένη συμμετοχή των διαχειριστών γης και άλλων στον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής και στην ανάπτυξη της βιοοικονομίας, ακόμη και όταν οι λύσεις είναι γνωστές, εν μέρει λόγω έλλειψης κινήτρων/δεξιοτήτων • Ανεπαρκής προσαρμογή στις νέες κλιματικές συνθήκες. • Ανάγκη απαλλαγής από τις ανθρακούχες εκπομπές πέραν του ενεργειακού τομέα.	της δημιουργίας κοινοτήτων ανανεώσιμων πηγών ενέργειας που βασίζονται σε ηλιακά, αιολικά συστήματα ή συστήματα βιομάζας και μεγαλύτερη αυτοκατανάλωση. • Αυξανόμενο ενδιαφέρον της κοινωνίας για μετάβαση σε φιλικές προς το κλίμα μεθόδους παραγωγής, για βελτίωση της διαχείρισης των γεωργικών εκμεταλλεύσεων και των δασών και για τη βιοοικονομία. • Ευρύ πεδίο δράσης για την ενίσχυση της ενεργειακής απόδοσης των κτιρίων, την απαλλαγή των μεταφορών από τις ανθρακούχες εκπομπές και τη βελτίωση της διαχείρισης των υδάτων.	• Προώθηση καινοτόμων και έξυπνων στρατηγικών σχεδιασμού και προγραμματισμού χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα και σύνδεσή τους με περιφερειακές και εθνικές στρατηγικές, προγράμματα και έργα. • Στήριξη δραστηριοτήτων που στοχεύουν στη μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου. • Στήριξη μέτρων και δραστηριοτήτων που συγκρατούν νερό στην ύπαιθρο (όπου χρειάζεται), μέσω π.χ. έξυπνης διαχείρισης των υδάτων και διαχείρισης των όμβριων υδάτων και του γκρίζου νερού, ανακατασκευής συστημάτων άρδευσης, πράσινων στεγών κ.λπ. • Ανάπτυξη ευαισθητοποίησης και υποστήριξη της εκπαίδευσης και της κατάρτισης επαγγελματιών και εμπειρογνομόνων σε μέτρα μετριασμού της κλιματικής αλλαγής και προσαρμογής σε αυτήν, καθώς και πολιτών (συμπεριλαμβανομένων των νέων).
--	---	---	--